

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתא בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ביחודא שלים בשם כל ישראל

מרי"ה ניהוה

יז"ל לעילוי נשמת הצדקת הנודעת הרבנית החשובה מרת רחמה אסתר יענטע ע"ה

נלב"ע ליל שבת קודש לסדר ותחיין את הילדים

פרשת שמות יח טבת תשע"א

קובץ חידושים קושיות וביאורים בעניינים שונים

לתגובות, במייל: rantorah@gmail.com בדואר: רח' קירשטיין 6/9 עפולה 18394

ניתן להוריד את הגליון גם באתר לדעת נט: <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

עורך ומחבר רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא ס"ט

גליון מס' 175

שמות - ה'תשע"ד

על מצרים היה צריך להיות החוקים וגזירות חדשות אבל ההמשך הוא אשר לא ידע את יוסף לידע ולהודיע ששינוי בעם ישראל מביא שינוי בכל האומות כלפי ישראל וגם כלפי עצמם, וישראל הם המזכים ומזככים את כל העולם כמו שנח היה השומר על כל הבריאה שיהיה עוד חיות בהמות ועופות שלא קלקלו בבריאה ממש, והכל תלוי בישראל,

ובפרשת מקץ ס"ט, א', הביא הדברי ישראל: ואל שדי יתן לכם רחמים ושלח לכם את אחיכם אחר וכו'. ופירש"י אם אחיכם שמועון, אחר לרבות יוסף, והקשה א"ו והרה"ק רבי יחזקאלע' מקוזמיר' זצ"ל, מהו לכם רחמים. הלא עיקר הרחמנות מן השמים הי' צריך להיות על שמועון א"כ הול"ל יתן לו רחמים, או לפי הרמז גם על יוסף הול"ל יתן להם רחמים כמובן.

ואמר שמכאן מוכח כשרבים מרחמים על אחד אוי ע"י רחמנותם עליו מעוררין שנתעורר למעלה ג"כ רחמנות על אותו האיש. זהו וקל שקי יתן לכם רחמים יתן לכם דווקא, היינו שיכניס בתוך לבכם רחמנות גדול על אחיכם אחר ועל ידי זה תעוררו רחמנות למעלה עליהם ותבוא הישועה ושלח לכם את אחיכם אחר כנ"ל והבן. עכדה"ק.

ולעיל [קודם עניני חנוכה] מפרש הדברי ישראל שבמידת הסתפקות שמורה שם שקי יהיה מעורר מידת הרחמים ושלא ידחוק את הקץ, והבן.

וכמו שידענו מפרשת ויצא שאפילו את ירושלים של מעלה מכון ע"י ירושלים של מטה ועיי"ש. כמו שראינו שהרבה דינים למעלה תלויים במה שלומדים בעולם הזה ע"י במה שביארנו על אחר בחגיגה טו ע"ב על אחר שר"מ ורב שב"ש פעלו למענו,

הרה"צ אברהם הלוי ליפשיץ שליט"א
רבה של כפר גרעון עמק יזרעאל
ומוסדות היכל הבעש"ט עפולה.

פרשת שמות ומתוך קובץ זך יאיר

א. ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו.

שמעתי שידוע אצל כורתי הברית, בשם חכם וזקן מופלג בעיה"ק ירושלים רמז יפה בכל הפסוק להלכות ומנהגי המילה: וחייב אדם למול הבן שבת מועד תדחה בתער נאה ימול יזמין שכניו רעיו אוהביו לסעודה השומר ברית אברהם ינצל מגיהנום, מזהל צריך רחיצת ידים מאחר המילה אליהו תשבי יבוא על קדושת ברית אביו יברך שהחיינו וכו ביום ילמד תהילים וזוהר ברכו אלוקים ויקדשו.

ב. בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו.

שואלים המפרשים הבאים לשון הוה וכי עכשיו באו והלא הפסוק עצמו אמר באו בלשון עבר וכאילו סותר עצמו, אלא באמת את יעקב באו צדיקים ואנשים הדומים ליעקב במעשים אולם הבאים עכשיו היו דור חדש חדשני ואמנם היו שונים ממצרים בשמם לשונם ומלבושם כנודע מחז"ל אבל היו דומים להם ומתערבים בהם בתאטרונות ובכל מקום ותמלא הארץ אותם וזה לא היה כבר אותו הדור שאת יעקב איש וביתו שבאו מכבר, והתורה מעידה עליהם שכל בני ביתם היו דומים ליעקב כשבאו,

ועכשיו שנשתנו בני ישראל כך לעומתם השתנו מצרים ולכן ויקם מלך חדש על מצרים,

זה מה שרצה משה לפעול שמידת הדין תהיה אצל פרעה ומצרים ובמידת הרחמים יהיה אך טוב לישראל כיון שלא שייך שיהיה מידת הרחמים לשני הצדדים ולא שייך שיהיה מידת הדין לשני הצדדים וזה עיקר הענין שעשה אברהם העברי שהעמיד את כל העולם כולו מעבר אחד ואת עצמו מעבר הנהר השני ולא יחד עם כל העולם ויותר פעל זאת יעקב כשנותר לבדו כשעבר את מעבר יבק שיהיה עם לבד ישכון, וזה הענין שאמרו חז"ל בברכות כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו היינו קביעות מקום של מקום החסד מעבר הנהר ובתפילה על חבירו זה העיצה המעולה לעשות מקום חסד כמובא באורחות צדיקים ריש שער השמחה עיי"ש.

ומשה רבינו היה פועל שאת ד' לשונות הגאולה יהיה רק ביד ישראל וכוסות התרעלה יהיה לפרעה ומצרים ולכן לא מתחילה אמר לפרעה אלוקי העבריים שלחני אלא בתחילה נאמר [אחר שביעי]: ואחר באו משה ואהרן ויארו אל פרעה כה אמר ה' אלקי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר, אבל: ויאמר פרעה מי הויה אשר אשמע בקלו והקו"ף בחולם וכתוב חסר כיון שלא היה שומע פנימיות על אף שהיה שומע מה שרוצה ה' שישמע הכרזות של חטאי ממצרים כמבואר] לשלח את ישראל, לא ידעתי את הויה וגם את ישראל לא אשלח. ויאמרו אלוקי העברים וגו' ולמה משה לא אמר לפרעה אלוהי העבריים תיכף כשבא לדבר עמו כמו שצוהו ה', אלא משה רצה לראות האם כבר ראויין ישראל שיתקיים בהן מה שאמר לו ה' שההבדלה שמעבר הנהר האחד יש תוקף מידת הרחמים על ישראל ומהעבר השני יש תוקף מידת הדין על פרעה ומצרים ולכן קודם אמר ה' אלוקי ישראל ופרעה הסיר מעצמו ומעמו כל קשר ושייכות ממידת הרחמים שבשם הויה ובוזה ידע משה בבירור שכבר מידת הרחמים רק עם ישראל ויקבלו ד' לשונות של גאולה אבל מצרים יקבלו רק את כוסות התרעלה ובמידת הדין.

על כן גם אחר כך נאמר: וישב משה משה אל הויה ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתיני, ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך, ויאמר הויה וגו' וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הויה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הויה לא נודעתי להם.

היינו שרצה רבינו רק היה רוצה לראות שאכן מידת הרחמים משמשת על ישראל בכל תוקפה וזה מה שאמר לו ה' [ענין אור החיים הק'] שמידת הדין לפרעה ומצרים זה מידת הרחמים לישראל.

ומצאתי בס"ד בסה"ק בית ישראל [תשי"ד] מהשפ"א שמפרעה ננעלו כל שערי ופתחי תשובה ולהיפך וכנגד זה נפתחו לישראל שיכולין לעשות תשובה אפילו כשאנינם ראויין, ופעל זאת משה רבינו כדברינו אלוקי העבריים ולא רק כשהם בדרגת ישראל וכל זה פעל עמוד החסד אברהם אבינו להיות יושב פתח האוהל בפתחי לבבות עם ישראל ולהשיבם לאביהן שבשמים כאמור.

וישרצו

ע"י רש"י ששה בכרס אחד וזכו לזה כיון שהיו משמרים את היסוד של בעליהן כמובא ברש"י ויקהל ושמות לח, ח, ו, ולכן הכיור היה חביב לפני הבורא יתברך וממראות הצבאות היה עושה שלום בין איש לאשתו, ובכך היה מקים צבאות ה' שבשם זה נגאלו ע"י פ' וארא ובסוף פרשת בא, ע"י אור החיים הק', ובסה"ק באר משה מאזורוב לפרשת וארא,

ויוכבד לא רק זכתה לנס ששה בכרס אחד אלא זכתה במשה ואהרן שהיו שקולים כשישים ריבוא וכבר נתפרש בפרשת ויחי שזה מה שאמר יעקב ליוסף שאפרים יגדל ממנו ולא פירש"י הגדולה במנין השבטים שהיו צריכים עוד חצי נחלה בעבר הירדן עם שבט ראובן וגד ושבט אפרים היה צריך עוד נחלה שעקרו יערות [ע"י יהושע י"ז] כדברי הגר"א שם, אלא פירש"י שהגדולה היא בתורה ובמנהיגי ישראל כיהושע. ודרשתי זה בס"ד על גדולת בר מצוה וע"ע לקמן בפשט הפסוק ויגדל משה וכן בפרשת בא כי גדול משה, שהגדולה בצירוף עם עם ישראל למנין ולדעת לראות בצערם ולגאלם, ולא בגדולה של עיני מצרים שהיא ע"י מכות אלא בהנהגת התורה והיא הגדולה שבחרו רועי ישראל,

ועלה מן הארץ

החשש של מצרים היה שעם ישראל יתעלה מן הארציות ויתפקחו סתימת עיניהם ולבם של ישראל שבא להם על ידי ויאחזו בה בארציות בארץ גושן של סוף פרשת ויגש, אבל מצרים היו יודעים שעליה זו תהא לישראל רק על ידי שירבה וגם יהיה בחינת שנאינו ונלחם בנו והיו לוחמים בישראל בכך שיהיו מעונים כדכתיב למען ענתו בסבלותם ולכן היה צריך שבגאולה יהיה משה משפיל את פרעה ופרעה היה צריך להיות נכנע מפני ה' וזהו שאמר משה לפרעה ריש פרשת בא: כה אמר ה' אלקי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח עמי ויעבדני היינו שעבודת ה' של עם ישראל צריכה להיות משפילה את האומות מפני ה' כל כך ורק משה העניו מכל אדם יהיה המשפיל של פרעה הבעל גאווה הממאן להכנע מפני ה', וזה העליה של כלל ישראל מן הארץ שעל ידי כך כל האומות ואפילו גבוהי הרוח שבהם יהיה מושפלים ונכנעים לפני ה' וזה היה חששם של מצרים.

ולכן הגאולה מהירידה היתה על ידי הקב"ה עצמו היה גואלם ובעצמו ירד להעלותם שאמר הקב"ה למשה בסנה. וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ זבת וגו'. ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו.

בפרשת האזינו בפסוק: יבונגהו יסובבנו יצרנו כאישון עינו, היינו שכל הכלים פנימים ונסתרים כי כל כבודה בת מלך פנימה, וזה בזמירות שבת: דרור יקרא וכו' וינצרכם כמו בבת וכן: שבת היום לה' וכו' ינצרך כבבת, ויש גם צבע העיניים שזה מבואר בפרשת תצוה בענין אבני החשן וצבעיו ובפרשת במדבר בענין צבעי הדגלים וסדרן, אבל

משה בצער שעל ידו הגיע ידיעת שם כזה לאינשי דלא מעלי וד"ל.

אכן נודע הדבר וכי אוציא את בני ישראל ממצרים וכי רעיא מהימנא היה בלבו לדחות את הגאולה, היתכן, אלא משה רבינו רצה לגרום שתבוא הגאולה השלימה אף לדור שכולו חייב כדוגמת אליהו שלא קטרג חלילה על ישראל אלא היה מקנא לה' כדי שהקב"ה עצמו יזכיר את זכויותיהם של ישראל כמו שדברנו בפרשת פנחס.

וירא מלאך ה' אליו הלבנת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אבל

ועירש"י מתוך הסנה ולא אילן אחר משום עמו אנכי בצרה, ועי' טעמא דקרא לרשב"ה"ג מרן מוה"ג ר"ח קנייבסקי שליט"א, שהביא מש"ר י"א שהיה המלאך גבריאל ויש אומרים מיכאל ויונתן תרגם שהוא שר התורה ויש מפרשים שסובר שהוא רזיאל המלאך עיי"ש, ומביא מזוה"ק וישלח קס"ו א', שזה השכינה עצמה.

וי"ל שמושה רבינו כאן ראה את מה ששאל בפרשת כי תשא הראיני את כבודך והגמרא ברכות ז', א', אמר ששאל צדיק ורע לו רשע וטוב לו

היינו שמושה רבינו ראה שכדי שיהיה הסנה איננו אוכל יש מצב של צדיק ורע לו רשע וטוב לו שזה עושה את עם ישראל בבחינת אנכי עמו בצרה עמו לשון הסתרה ולא נכח שאפילו שעמו אבל בצרה נראה נסתר אבל עמו בקירוב גדול וזה כמשל הבעל שם טוב הק' שאין ראייה בקירוב ממש וזה המצב של ניסיון שיש כזה קירבת אלוקים אבל אין לשון נוכח אלא נסתר.

ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים.

ירא ר"ת רועה אבן ישראל, היינו שמושה רעיא מהימנא פעל שאת היראה שלגבי משה מילתא זוטרתא היא יבניס בלבם של ישראל לעולם אפילו שלא קם בישראל כמשה, אבל האבות שאת כל מעלתם הורישו לבניהם וזה מה שהיו אבותינו רועי צאן שהכניסו כל מקניהם בישראל צאן קדשים. ולכן הזוה"ק אומר שדרגת משה משה שרצוף גבוה מיעקב יעקב עם מקף.

(מתוך רשימות)

פרשת שמות:

[משיחה בישיבה נכתב ע"י אחד התלמידים]

בשבת קודש זוכים ומתחדש לנו חומש בשם שמות, שם ומהות של שם לומדים בחומש זה, בגלל שימות שהיה מהותם הם הבאים מצרימה ובאו למצרים, מהות השם נתנה להם את הכוח להגיע לגלות שהבטחת ה' לאברהם אבינו גם תוציא אותם מהגלות, מה שבאו הבאים מצרימה זה כי רק הם אלו שיהיו יכולים לצאת מגלות מצרים בזכות

האישון הוא בבת עינו של ה' שכל המהלכים שבת צריכה לעשות הוא רק בהצנע והסתר במו המות שלה בת הוא תוך ופנים והסתרה, וכל דרכה של מרים שהשיגה כל דבר בעקשנות ברורה אבל על ידי ותתצב אחותו מרחוק, לדיעה מה יעשה בו. וזה היתה הצלחתה שגם לעמרם אביה לא נתנה את בקשתה שישב את יוכבד האם בנישואין מפני שאין לבת כלים לחדור ישר להשיג את בקשתה כמו בבת העין שכלי הראיה הם רק פנימיות כנ"ל. אלא מרים באה לעמרם אביה רק במשל כמו שאמרו חז"ל בסוטה י"ב, ב'; וילך איש, להיכן הלך, אמר רבי יהודה בר זבינא וכו' עיי"ש.

וזה הענין שנשים דעתן קלות שיכולות גם לעקם את הלימוד תורה שלה לא לטובה כמו שמבואר ברש"י סוטה כ"א, ב', שמלמדה תיפלות עיי"ש. ולכן הבעל שם טוב הק' תיקן שלא לעסוק בנביאים שהם כנגד נצח והוד שהם כנגד הירכיים שהם בהסתר והם כנגד קנאת האשה שצריך צניעות והסתרת ירכיים כדאיתא בסוכה על הפסוק חמוקי ירכיך עיי"ש והבן. ולכן ידוע בשם המגיד הרבי ר' בער ממזריטש זי"ע ללמוד רק המפרשים והמדרשים על נ"ך כמו שיש משמו הק' שאמר ללמוד התשובות ורק אח"כ השאלות מהספר מורה נבוכים לרמב"ם כדי שלא להיות חלילה רגע אחד עם שאלות עמוקים כאלו מבלי לדעת התשובה,

כאן גם המקום להביא שכאשר בא החפץ חיים לעירו של הגאון האור שמח זצ"ל לחלוק עליו בענין החינוך ולהתנגד בנחרצות ללמוד לשון רוסיא ככל הגויים כדעת הגאון רבינו חיים מבריסק זצ"ל ולא כדעתם של המרא דאתרא, שאלו האור שמח מה לכהן ידיד בביתי, השיב לו החפץ חיים שאחותו עוברת ניתוח בקירוב מקום. שאלו האור שמח היכן בדיוק. והבין ששינה מפני דרכי שלום. אמר על זאת החפץ חיים אחר כך, שלמה המלך אמר אמור לחכמה אחותי את ולא היה אפילו שינוי מפני השלום כאן אלא חשש שהחכמה תהיה מנותחת לאברים ופדרים אם חלילה לא ילמדו התשב"ר על טהרת הקודש תורה ללא סיגים. וזו החכמה היא אחותם של החפץ חיים ושל בוני התורה הרואים למרחוק מה יעשה בו בבחינת איזהו חכם הרואה את הנולד. ולשם פיוס הביא ממנו בצער הציון על אף שדרכו לא היה להביא חידושים מהחיים בזמנו,

הלהרגני אתה אומר

עירש"י ושמעתי שמובא שהשם המפורש שהיה משה אומר להרוג את המצרי הוא האותיות שאחר שם ש' ד' י' וכאשר שמעו את משה אומר למה תכה רעך, ראו שזה שם הקדוש שהרג משה את המצרי לכן אמרו שבא להרגם באמירה של שם קדוש, וזה מה שחשש משה שיודעים כבר רשעים אלו שם קדוש כזה ועוד יזיקו בו חלילה ליהודי שהרי הם רשעים בלשון הרע ובדילטורין וראה שסיבת הגלות שהיא דיבור שאמר אברהם אבינו במה אידע כי אירשנה נתחייבו את הגלות וחש שרשעים אלו יקלקלו וישחיתו בדיבור כל כך שיהי מאוד קשה לתקן ולגאול את ישראל לכן היה

נקודתית, לא תהיה בעיה גם בעתיד שלו כי הוא כבר השכיל לטפל בזה קודם, ובוזו הקדים לפואה למכתו.

ידוע שגדולי ישראל אמרו, שפסי הרכבות שנבנו ברוסיה היה רק כדי שיהיו יכולים בני הישיבות לברוח מידי הנאצים ימ"ש, כי הקב"ה מגלגל את כל העולם כדי להציל את עולם התורה. מפורסם בגמרא תחילת עבודה זרה: דרש ר' חנינא בר פפא ואיתימא ר' שלמאי, לעתיד לבוא מביא הקדוש ברוך שפר תורה ומניחו בחיקו ואומר למי שעסק בה יבוא ויטול שכרו, מיד, כן מיד מתקבצין ובאין עובדי כוכבין בערבוביא שנאמר כל וגו', אמר להם הקדוש ברוך, אל תכנסו לפני בערבוביא אלא תכנסו כל אומה ואומה וסופריה שנאמר ויאספו וגו', ורבי יוחנן מגלה שמלכות רומי אומרים, שהרבה שווקים ותיקון המרחצאות וריבוי הכסף והזהב, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו בתורה, אמר להם הקב"ה, שוטים שבעולם, כל מה שעשיתם, לצורך עצמכם עשיתם וכו', וכן להלן על תני רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין כדוב ומסורבלין בשר כדוב ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב, שכך אומר להם הקב"ה כשאמרו כך על הגשרים שגשרו והכרכים שכבשו והרבה מלחמות שעשו, והם עוד טוענים לשם שמים. ועונה להם הקב"ה ומגלה בפניהם שידוע כבר, אוי ואבוי בשביל מה עשיתם. שואל הרב מבריסק מחבר הספר הנודע חידושי הגרי"ז, והגר"ר יצחק זאב סולוביצ'יק זי"ע הנקרא ר' וועלוולע', הרי לגמרי לא מובן, האם כשבא משיח באים אז אומות העולם לשקר, האם ייתכן בימות המשיח שישקרו מול הקב"ה, שמו אמת וחותרו אמת ואיזה שלום יש כאן שישתנה האמת.

אלא אותם אומות כשבנו בנו ברור שלצורכם בנו, כשבנו את פסי הרכבת וכל דבר אחר בהיסטוריה עשו כדי לנצח ולשימושם ולתאוותם, וכמובן גם אם זה על חשבון היהודים אבל בסופו של דבר, ראו שכל זה שימש את עם ישראל, את עולם התורה וקהילות שלמות ניצלו וברחו על אותם פסי הרכבת. אמרו אומות העולם, מה זה משנה לשם מה בנינו את הדברים, הרי באמת רק משנה התוצאה, למה הם שימשו, למה אתה הקב"ה שמת לנו לעשות את זה, אנחנו חשבנו שעשינו את זה בשבילנו אבל בסוף הרי את מי זה שימש, את הבנים שלך, וחשבו שבעולם האמת כבר לא דנים את הדבר לפי הרצון אלא רק כפי התוצאה שהיתה בסוף, אבל באמת, לא רק על פי מבחן התוצאה בלבד אלא גם מה היו הכוונות שלך. בעולם האמת מסתכלים בשורש, אמת מארץ תצמח, במושג אמת מסתכלים על השורש של הדבר. כשלאדם יש כוונה בדבר, ויש גם כוונה טובה וגם כוונה רעה האם הוא מקבל שכר או עונש, בגמרא ברכות י"ח ע"ב, על שמואל נאמר שהוא נהנה מכסף של יתומים כי אבא שלו היה אפטרופוס של יתומים, היתומים היו מפקידים את כספם אצל אביו והוא היה נקרא הנאמן, שמנהל את הכספים שלהם אבל אחרי שנפטר, הבן מקבל את הכסף. עלה שמואל מעלה כדי לשאול את אביו היכן הכסף, והנה הוא מוצא את אביו צוחק ובוכה, שאל אותו, למה אתה בוכה, ענה לו: הכריזו פה שמואל בן אבא מגיע בעגלא ובזמן קריב, היינו, שהוא הולך למות. הוא בוכה כי

שלא שינו שמם לבושם ולשונם, כשקוראים אל שם, צריך היה לענות מי שקראת לו ואפילו צריך היה להעתיק מקומו ולהתקרב אליך לשמוע דברך, לא יכול להיות שקראת שמעון ובגלל הקריאה בא יהודה. כשאתה מתפלל למשל לשידוך הגון, אתה רוצה שכבר יבוא,

פעם אמרתי להגה"נ אבא מארי שליט"א, אני מתפלל שאזכה כך וכך, ענה לי, אל תגיד שאתה מבקש כך, אלא תגיד לקב"ה שאתה מתפלל כדין וכהלכה, וה' כבר יעשה מה שאתה צריך באמת שה' יעשה לך, אבל אל תתכנן לו מה אתה צריך,

אפילו בתפילה על דבר, אדם מתפלל לזכות בשורש ובשם של הדבר, גם באדם, שמות זה מהות של אדם כידוע בגמרא, מהפסוק אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות, ויש שמות שצריך לדעת להיזהר מהם, כמו שהנני ממליץ להורים שזוכים לפרי בטן, וטוב יעשו אם יתייעצו עם רב הגון מה לתת לבנם, לפחות שיהיה הרב יועץ בשם שהילדים לא יתבייש בשמם, לא בקטנותם ולא שיגדלו, וידוע מהרה"ק מזידטשוב שכל שאינו לפני ולפנים בשער רוח הקודש, לא יהא לו עסק עם שינוי השם, אבל נראה ששונה דין נתינת שימות או העברת שימות זעם והחלפתן בשימות ראויים כיהודי, תבוא עליו ברכה. האר"י הקדוש מגלה שרוח הקודש נזרקה באבא ובאמא כאשר בוחרים שם לתינוק, שם עם התוכן והמהות שלו. שם לשון שומא של שמאי, ושמאי הזקן היה מידת הדין ומידה מדודה לדינים,

החומש השני נקרא שמות, הבאים גם יש בפסוק של שמות, והענין בזה, בימי השובב"ים יש את כל המפתחות לפתרונות, ימים שהם לכאורה קשים, ימים שבהם אפשר לתקן. הימים קשים בגלל שהיה אפשר לתקן, והתביעה, למה לא תיקנת, הרי אפשר היה לתקן, למה לא השכלת לתקן, ואלה שמות הבאים, כשאדם אומר אני בצרות כבר כל כך הרבה זמן, אני שקוע בתוך הצרות, אז המצב שלו לא טוב יותר, הפתרון הוא שאני יודע שהבעיה היא רק הרגע, זהו הכוח של ביטחון, כשאדם מסולק מכל דבר ויודע רק דבר אחד, ה' נותן לי את היום, וההמשך זה תקוה שיש מה, הטעות של האדם כשהוא חושב על כל החודש ועל כל השנה, תחשוב רק על היום, היום אתה הרי יכול לעבוד את ה', עם בכל בעיה רחמנא ליצלן בעולם, הרי אתה יכול לעבוד את ה' היום, בשלום בית, בבין אדם לחבירו, ברפואה לחולי לא עלינו. אדם חושב כל הזמן על העתיד ולא יודע איך להתמודד איתו. הפתרון: הבאים, נכון שכבר נאמר, את יעקב איש וביתו באו, לשון עבר, אבל הפיתרון הוא לראות את העכשיו, אם תשכיל לראות את העכשיו בכל דבר אז יהיה לך פיתרון. אתה רואה את הווה, וההווה נמצא בידיים של היה ואז יהיה רק לטובה, זהו הכוח של השם הקדוש הוי"ה זהו של שם הרחמים, שאין אצלו סתירה של עבר, הווה, עתיד, הכל שוה אצל ה' יתברך. כשאדם יודע שיש לו אמונה שנותנת את היכולת להסתכל על הדברים בכוח של הווה ולטפל בדברים בצורה

בשמחה, מסביר זאת הר"ק רבינו נחמן מברסלב זי"ע ואומר, אדם שיודע לשלוט במחשבה אז הוא תמיד בשמחה, אדם צריך לדעת להיות במחשבה,

בעולם האמת רואים את התשובה בדבר, אבא של שמואל גם בכה וגם צחק, אכן יש על מה לצחוק ויש על מה לבכות. האדם השלם ללא סתירה יודע לראות את שני הצדדים, רבי עקיבא גם כשחי פה, חי בעתיד, מה הפירוש, חכם עיניו בראשו, נאמר, איזהו חכם רואה את הנולד, יש מסכן שרואה את העתיד הוא רחוק מלהיות חכם על קרח אמרו, עינו הטעתנו, העין שלו הטעתה אותו, הוא ראה את שמואל שעתיד לצאת ממנו שקול כנגד משה ואהרן יחד, משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, קרח ראה שהוא עתיד להוציא אחד ששקול כנגד שנים וחשב שיש לו את הכח עכשיו לחלוק על משה ואהרן. הוא מסכן ראה רק את העתיד, הוא לא הבין שאין עתיד שלא בנוי על ההווה. החכם הרואה את הנולד הוא יודע איך הכל מקושר, הוא רואה את העכשיו עם העתיד, נתן את הדעת והלב על כך, שבשנות הזיקנה רואים את העתיד ושוכחים את ההווה, אל תסתכל קדימה מדי, תסתכל על הבאים, תסתכל על העכשיו, עכשיו חיים ותשבע נחת, תן קב"ה כבוד ותן לקב"ה תודה וזה יתן לך שהעתיד שאתה חושב עליו כל כך הרבה יהיה מאוד רחוק מאריכות ימים, הצעירים לעומת זאת רואים יותר מדי את ההווה בלי העתיד. הם צריכים משקפים מקטינות לרמוז, צריך לצמצם להם את ההווה כדי שיהיו מסוגלים לראות את העתיד. ולמה זה חיסרון, הרי אמרנו שזה טוב לראות את העכשיו, את הבאים, אלא שהוא לא רואה את מה שצריך לראות. הוא לא רואה את הבעיות עכשיו, ואם קשה עכשיו, איך פתרנו את הבעיה לעכשיו, ובוזה אפשר לפתור את כל הקשיים. וידוע שקרח הסתכל רק קדימה אבל זה היה טעות משום שהשושלת של שמואל מתחילה ממך, מעכשיו, ולא רק משמואל ואילך.

ידוע מהכתב סופר ששאל, איך שמואל שקול נגד משה ואהרן, הרי נאמר, לא קם בישראל כמשה, מסביר הכתב סופר, לא קם משה קם בישראל, משה עבד מתחילתו ואז עלה ונתעלה. אהרן קיבל בבת אחת להיות שקול כנגד משה, מדוע, כי הוא שמח בגדולתו של השני.

הילקוט מגלה שאהרן הכהן היה זה שנותן את כל החיות לעם ישראל, בתוך תומאת מצרים, היה מחלק להם מגילות, שבת וכו'. במצרים כבר היה שבת, ואמרו בספרים הק' שנרמזו זה בפסוק, הבה נתחכמה לו, ל"ו שעות מחצות היום בשישי, אמנם עדין לא מקבלים שבת אבל כבר מתחילים לנשום נשמה יתירה עד חצות במוצש"ק. וזה הפירוש שאומרים בספרים הק', שאם שומרים שבת יוצאים ממצרים, וזהו זכר ליציאת מצרים, עבודת פרך, פרך בא"ת ב"ש שווה לגי' וגל, וגל הוא שלושים ותשע כמנין ל"ט אבות מלאכה בשבת, כל שבת שאתה שומר אתה יוצא מהפרך, כל שבת הוא זכר ליציאת מצרים, משום שאם שיעבדו אותך עם כל ל"ט אבות מלאכה עם כל המוח והנפש היהודיים לעבוד, את מה לעבוד, את העבודה של העבודה, לעבוד בשביל העבודה, זוהי עבודת הפרך, ויש

הוא לא רוצה שיבוא מהר, הוא רוצה שהבן שלו יהיה בעולם הזה וישמח בו ויהיה לו טוב אמיתי מזה. רמז לכל החפץ למות, אתה לא יודע כמה חפצים בעולם הבא שתמשיך לחיות ושם יודעים מה טוב לך, אדם צריך לחיות, לרצות לחיות, הגמרא אומרת, הנשמה שנתתי בך אתה תחיה אותה, אני בידיים שלך אבא, ורק אתה הוא בעל הבית שלי. אבל אסור לומר אני רוצה למות, אדם לא יודע כמה כוח יש לדיבור שלו, רקב עצמות קנאה, אולי לא הכל אבל הרבה הולך לפי הרצון. היו צדיקי עולם שבזמן שנשרפו צעקו שהם לא רוצים למות, רבי חנינא בן תרדיון אומר בעבודה זרה יח ע"א, מי שהביא לי את הנשמה הוא יקח אותה ממני, שממנו אותיות פרחו באוויר, כל כולו היה חיים של כל אות ונתן בה חיות.

אם הקב"ה רוצה שאני אחיה אני אחיה. ואם הוא רוצה שיהיה מעט קשה אז כך יהיה אבל אני צריך לרצות את מה שהוא רוצה. כך מלמד השיר שחיבר והוריש הר"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב, איפה הקב"ה, הוא נמצא כאן כל הזמן, גם בלי ניתוח לב פתוח. אמונה פירושו שאתה מאמין שאתה מחובר לקב"ה כמו שאומרים במעריב אחר ק"ש ואמונה כל זאת, כל זה קיים יחד, כי הוא ה' אלוקינו ואין זולתו ואנחנו ישראל עמו, לא, שהוא בשמים ואני אעשה מה שאני רוצה, וגם לא הישר בעיני והטוב להשגתי, זו לא אמונה, אמונה זה החיבור שלך איתו ושלו איתך, ובכך מקויים, ואנחנו ישראל עמו, אני מאמין שהוא ציוה אותי ומתוך זה אני גם מחוייב. ואין נקודה שאין בה אמונה ואין דבר שבו אנחנו אבודים.

נחזור אל הגמרא, האבא בכה וצחק, צחק מדוע, כי שמחה שאתה הוא בני שכל כך חשוב שמכריזים עליך בשמים. נראה שיכול להיות בעולם האמת גם לצחוק וגם לבכות יחד, זו לא סתירה, כשרבי עקיבא בכה וצחק יחד אומרת הגמרא, מסכת ע"ז, מדוע בכה, שטיפה זו סרוחה הולכת לאדמה אחרי שהספיקה להיות גם כלי מפואר, אבל צחק כי בסוף היא תתגייר ותהיה שלו.

בסוף מסכת מכות, כולם מהלכים בהר הבית, על הר ציון ששם שועלים ילכו בו, ורבי עקיבא גם בוכה וגם צחק. צחק כי אם נבואת הפורענות מתקיימות ויש את חורבן הבית אל מול עיניו, היינו שגם נבואות הנחמה יתקיימו ועוד ישבו זקנים וזקנות, ולעומת זאת שאר תנאי הקודש בכו, והאם זו סתירה, האם הוא הבין את מה שהם לא הבינו או ח"ו להיפך, לנו הפשוטים יש אפשרות לראות צד אחד אם אתה רואה כאן אתה לא רואה שם, האדם אמנם חושב שהוא יודע הכל שהוא רואה את כל העולם ואומר, עלי לא יעבדו, אני הפיקח של העולם, אני אף פעם לא טועה, אני לא רק חושב אני גם יודע, עם כל הביטחון העצמי המופרז ופתאום דווקא במקום שהוא הכי פחות מצפה לו שם הוא גם נופל. פעם הייתי אצל בנש"ק בן ענקי הרבנים מדור החורבן, ווכשעניתי על מה ששאל אמרתי, אני לא חושב, ענה לי, לא לחשוב בכלל זה רע מאוד, מיד תתחיל לחשוב, הרי אני התכוונתי, אני חושב שלא, וזכיתי למטבע פתגם המלך ממש כלל לחיים, וממשיך ואומר, יהודי כמוך יכול לעשות הרבה במחשבה, לחשוב טוב. מחשבה אותיות

חייב גם לקרב. הדיבור הוא המטביע חותם הקב"ה, שרצה שלעם ישראל יהיה מים אפילו מסלע ואפילו במדבר ולא רק בכוח של מכות, הקב"ה רצה שזה יהיה חלק מהבריאה, חלק מעשרה מאמרות וזהו החינוך האמיתי (מבואר באריכות פרשת חקת).

משה רבינו ברח והילקוט והזוהר הקדוש מגלה באריכות שנהיה למלך כוש, שהיא המדינה העויינת והאוייבת למצרים ומה קבע את הגבול בין שתי המדינות, מכת צפרדע שבפרשת וארא, בכל גבול מצרים, משה רבינו לא יכול להכות את היאור ואת העפר משום שהם הצילו אותו בעבר והגאולה לא יכולה להיות מורכבת מכפיות טובה לא רק בין אדם לחבירו אלא גם בבין אדם לדומם. כידוע מהגה"נ ראש ישיבת מיר הרב חיים סטוטשינ'ער (שמואלביץ) זצ"ל.

את כל דיני לשון הרע לומדים מהמרגלים וממרים. גם ממרגלים אתה תלמד את ההלכות האלה. אתה לא יכול להיות בארץ ישראל ולומר על גשמיות שאתה בגלות אם אתה לא כאוב על רוחניות, להיזהר כשמדברים על ארץ ישראל,

השכינה היתה עם משה רבינו כבר כשנולד נאמר על משה רבינו ותראהו, ולא נאמר ותרא, אותיות ה ו משמות הקב"ה הן ומשה רבינו גדל וגדל,

משה רבינו דחה את הקב"ה במשך שבוע בגלל שהוא לא רוצה שהגאולה תהיה על חשבון מישוהו, יורידו את אהרן הכהן מגדולתו, אהרן הכהן שנמצא עם עם ישראל בתוך טומאת מצרים ובמובן מסויים מוציא אותם להיות בני חורין בתוך הטומאה ופתאום להורידו מגדולתו, לא שווה להביא את הגאולה אם סיבת הגלות עדיין קיימת.

כתוב במדרש, אילו יודע אהרן הכהן שהתורה מעידה שהוא עושה זאת מכל הלב. ושמו בליבו, הוא שמח כי זולתו גדול, מה הפירוש להשתתף בשמחת השני, אהרן הכהן בשניה אחת עלה בדרגה, הוא היה אמור להיות לוי ומשה רבינו כהן, ובגלל ששמח בשמחתו של השני נהיה שקול כנגד משה לא קם בישראל כמשה, אבל יש מישוהו שעוד לא קם אבל ברגע אחד מקבל את הכוח, בזכות זה שידע לשמוח בשמחת השני (עי' חת"ם סופר).

ושמואל בקוראי שמו נאמר, כוחו נמצא בקוראי שמו, כשאתה רוצה לדעת איך להיות שקול נגד משה ואהרן, תחפש את הכוח של שמואל מהיכן כוחו, תדע לקרוא לו והוא יבוא, זה המשמעות של בקוראי שמו, כמו שפתחנו את השיעור, תדע לקרוא לו בשם הנכון והוא יבוא, תקרא לגאולה והיא תבוא, השמות הקדושים הם השמות שתקרא להם. וכל התורה הם שימות של קודשא בריך הוא, כדי שמה שתקרא תורה יהיה בזה קריאה להתגלות כבוד שם שמים, שובבי"ם הזמן שקל לקרא לגאולה. אומרים, אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן. כל הפרשיות האלה הם כדי שנדע להיות מהנגאלים. שירה

מדרש שמסביר שהמשמעות שבני ישראל בנו את פיתום, היינו שבנו את פי התהום, כל רגע בנו לעצמם איך עומדים ליפול, איך רק חיים על פי התהום, איך בונים סכנות, איך מסכנים את עצמם עוד ועוד, במילים אחרות איך בונים עוד ערי מסכנות של להיות במצב של סיכון הכי גדול. ורעמסט, זה כוח מיוחד שגם אם תצעק לא תהיה בצעקה שלך שום תועלת, שום דבר, רעם של סס, שהכוח של הצעקות שלך לשמים לא יגיע לצינור הנכון אלא יילך למקומות אחרים. במצרים בונים את ההפוך מהעבודה לא איך מתרחקים מהתהום אלא להפך איך יוצרים את התהום הבא, ליצור עוד ועוד פתח של תהום, שאול תחתית של כוח נוראי. ידוע המשל, מה ביקש בן המלך מאביו כאשר שקע ועמד לטבוע, ביקש קשית, כדי שיוכל לנשום מעל לאף כשישקע שוב, הוא לא ביקש יד כדי לצאת לגמרי, רק ביקש קש שכאשר יירד עוד קצת יוכל לנשום ואח"כ יבקש עוד קש יותר ארוך, וידוע מהרה"ק רבינו נחמן מברסלב שאומר, האדם נלחם איך לשרוד בתוך הבור ולא איך לצאת ממנו.

משה ואהרן, אהרן היה מחלק מגילות מגילות ולומד איתם בכל שבת, מלמד אותם תורת אבות, מידות טובות בעצם אהרן הכהן הוא זה שהיה צריך להיות הגואל של עם ישראל, לכן משה רבינו לא רצה להיות הגואל, הוא אמנם מקבל שעכשיו צריכה להיות הגאולה ואיך שבוע ימים הוא דוחה את הקב"ה, והרי בנתיים נשחטים ילדים,

נאמר: וימת מלך מצרים, לא נאמר, וימת וימלוך, כמו בסוף וישלח, מגלים לנו בזה חו"ל, חד אמר שפרעה לא מת באמת אלא מדובר באותו פרעה שנצטרע והלך לרופא אחרי שכל בני ישראל ילדו שישה בכרס אחד (שישה בנים זה הרי מלבד מהבנות) ילדו עד שהיה, ויקוצו מפני בני ישראל, המצרים נהיו בלתי נסבלים על עצמם כי בכל מקום היו יהודים ואמרו, כי חיות הנה, וחששו, פן ירבה ופן יפרוץ, והשכינה אומרת, כן ירבה וכן יפרוץ, ומאז ועד עתה, ככל שמציקים יותר לישראל כך הם עמידים וחסונים ומתברכים יותר, עד שגזרו, וכל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, להשליך את הבנים אל העבודה זרה שלהם רח"ל. ורק המיילדת של כל הששה בכרס אחד, לא ילדה בעצמה שישה בכרס אחד, שפרה ופועה המיילדות שהן יוכבד ומרים. יוכבד שהיתה המיילדת ומרים שהיתה דואגת למזונות, אור החיים הקדוש מביא שהיתה מביאה אוכל למי שלא היה לה. וכמה ילדים היו למיילדת של עם ישראל, רק: משה מרים ואהרן. איך יכול להיות שלמיילדת היו רק שלושה ילדים לעומת כל עם בני ישראל שילדו שישה בכרס אחד. התשובה ודאי: משה ששקול כנגד כלל עם ישראל, ופרקי דרבי אליעזר מגלה שכאשר שמו את משה בתיבה על היאור עלו מעלה כל מי שנזרק ליאור, כמניין שישים ריבוא, המיילדת זכתה למי ששקול כנגד כל ישראל והוא גם עתיד לגאול אותם ממצרים. משה רבינו שקול כנגדם ואותם הוא צריך להוציא. לבני ישראל יש כהן גדול הכי גדול בעולם, אהרן הכהן.

משה רבינו הכה את הסלע, וביארנו, לתת מכה זהו דבר זמני, מכה זה רק כדי להעמיד דברים טובים במקום אחר כך

חדשה שיבחו גאולים, שנזכה להיות מאלה שהקב"ה מתפאר בהם ויקרא שמו בנו.

פרשת שמות, ושיחה בישיבה ונכתבה ע"י אחד השומעים, ע"י הדיבור בהתבודדות לה' של: אסורה נא ואראה, באה הגאולה בד' לשונות:

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וגו' וינהג את הצאן אחר המדבר וגו' וירא מלאך ה' אליו וגו' והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל,

רח"ל צריך לדבר בזמן שיהודים מוסרים נפש ומתפוצצים אוטובוסים אבל משה רבינו דואג שבניסים בע"ה אף יהודי לא יפגע, ובהמשך, ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה, הקשר הגלוי בין משה רבינו להקב"ה מתחיל בתיבות אלו של משה רבינו, אסורה נא ואראה, אבל אל מי משה דיבר, אל מי הוא אמר את זה, משה רבינו היה מתבודד ומגלה את השכינה, הוא היה מדבר עם הקב"ה, צריכים לדעת שהגאולה בפרט הגאולה של מצרים, של פסח המרמזות פה סח, מתחילה עם דיבור נכון אל הקב"ה. ידוע שהחפץ חיים גם היה מתבודד וכל ישראל צדיקי אמת צדיקי עולם היו הולכים ומתבודדים ומדברים תמיד עם הקב"ה. מי שלא מרגיש שיש לו מה לדבר לבד, הוא לא מרגיש שהוא יכול ליצור תהילים, שיאמר תהילים של דוד המלך שיצר בשבילו את התהילים. ידוע שיש סוד איפה נמצא כל יהודי בתוך התהילים, תגיד תהילים לפי הסדר, תגיד את הסדר של השם שלך (מזמור קיט), או סדר של שבוע או חודש או שנים עשר חודש כל חודש עשר ובשבת של שבת, העיקר לדבר עם הקב"ה, ויאמר משה, למה הוא אומר, ראית משהו חשוב, גש אליו, למה כל ההקדמות וההכרזות, אני הולך, קום ולך, צדיקים גדולים אומרים שבגלל זה הם אומרים היכון לקראת עבודת הבורא, שמעתי שהרה"צ מגיד מישרים רבי שלום שברון עוד לפני נטילת ידיים של בוקר לפני מודה אני, היה אומר: הנני פותח פי לשם שמים ורק לכבודו יתברך, הוא רצה שהפה שלו יתחיל לדבר רק עם הכנה ראויה, אסורה נא ואראה, אני מבקש ממך ריבונו של עולם שהפה שלי ידבר רק דברים נכונים, שלא ידבר אפילו דיבור אחד שהוא לא לכבודך, אני סר ועוזב הכל, מהרגע אני שלך ורוצה להתקרב אליך לזה קוראים גאולה.

יש שאינו משה שרואה, עובר ואומר, בוא נראה, אני כבר מימלא עובר שם, בוא נסתכל למה זה לא נשרף כליל, אל תלך, תישאר שם. לא התקרבת וגם אם התקרבת לא בטוח אם תראה וגם אם ראית לא בטוח שהתקרבת. אם אתה החלטת, נסתכל גם מה כתוב בפרשה וגם נשאר איפה שאנחנו היית, זה לא מספיק, אם אתה לא מתכוון להשתנות ולהיות מאה אחוז מותאם לפי מה שתראה היום, כאילו לא היית פה בכלל. גאולה זה לא שיש לך דו פרצופיות, אני בגאולה אבל המושג הנודע, תיכף אשוב, כשאתה בבית הכנסת אתה רגיל לומר, תיכף אשוב ליצר הרע שלך, וכשאתה חלילה עם יצר הרע שלך אתה אומר תיכף אשוב לבית הכנסת, אני אחזור בתשובה ונמצא

שאתה מרקד בשני הכיוונים ופוסח על שתי הסעיפים, כי אתה מפוצל, ובמקום להיות משמעות של גאל על הגובה, לקחת את הא' אל הגל, וידוע שאומר המהר"ל לעשות מזה אחדות, אבל במקום זה אתה מפוצל, נתת מכה במקום וזה התפצל לארבע כיוונים כשאחד במרכז ובכוחו לאסוף את הד' רוחות, יש אות א במרכז ולא גלה עם אות ה', גלה, גל ובסוף נפרד ומתנפץ לה' חתיכות, לגלות, זה ההבדל בין גאל לגלות. ואיך אוספים את כל החתיכות שהתנפצו, איך מתאספים בחזרה, איך מקבץ נדחי עמו ישראל, ולא ידח ממנו נידח, אין משהו שנשאר בחוץ, על זה משה רבינו אומר, אסורה נא ואראה, אומר למי שעוד לא החליט לבוא איתו להיכנס בתוכו ולראות את הסנה, שקורא לפיצול שלו להתאחד, שכבר לא חושב אני נשאר עם הצאן ואשאר כרצוני מפוזר ומפורד, וזה לא בדיוק מה שהקב"ה רוצה ואסתדר, יהיה בסדר רק אם משה רבינו יודע לקרוא לכל כולו, זו גאולה, משה רבינו קורא לכל כולו ואומר שכעת כבר אין לו פינה אחת שלא נמצאת אסופה איתי, לכן הוא זכה לעלות לשמים ולהפוך כל פינה בשמים, מי שיודע לאסוף את כל כולו יעלה לשמים ויהפוך גם שם את הכל.

לגאולת עם ישראל הולכים מתחילת ספר שמות שם גלות מצרים עד שמתקדמים עם הגאולה ועם בניין המשכן שגם היה בניסן. התוכנית של השכינה ששורה על עם ישראל היא על פי אברהם יצחק ויעקב האבות הקדושים, זקנים ויושבים בישיבה כדברי הגמרא ביומא כח ע"ב, ומחוברים להקב"ה בשיא החיבור, אין יותר חיבור מאשר האבות הקדושים להקב"ה, ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום, אפשר שלעם ישראל יש את הזכות לחזור לתקן של האבות הקדושים.

משה רבינו באותו הפה שאמר אסורה נא ואראה, יצר את ארבע לשונות של גאולה כי הוא מדבר, כי משה רבינו יודע לעשות גאולה עם דיבור, אוסף את עצמו בכח הדיבור, הוא יודע איך באים, איך נגישים לסנה בוער, לא נגישים חפיף ביטוי של חפיפה מלמעלה שאין לה עומק, משה רבינו רוצה את כל כולו, אין אצל משה רבינו מצב שהוא מדבר עם אדם והוא אינו ראוי, משה רבינו כוחו להיות גואל כי הוא ידע לאסוף את עצמו.

ידוע שהרה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב זי"ע היה אומר, פעם חשבתי לתקן את כל העולם ולהחזירו למוטב, אבל במהרה הבנתי שאני לא מצליח והלוואי שאצליח במדינה במקום ההשפעה שלי, יגעתי ימים רבים אבל גם זה לא עלה בידי, אז פניתי אל בני ביתי לא עבר זמן וגם זה לא עלה בידי, אמרתי לעצמי לתקן את עצמי והלוואי שבזה אני אצליח.

אתה נמצא עם יהודי יחד, תשמע אותו תתחבר אליו בנשמה, תבקש מריבונו של עולם, תן לי לעזור לו, אל תרצה לטרוף את כל העולם. תהיה טוב לא לחפש לעשות את המצוות מלומדה, אתה עושה את הדבר אבל לא נשאר דבר ראוי. זו הבעיה ורוב הבעיות שלנו נעוצות בזה, גדולי עולם אומרים שבגלל זה אין גאולה, שאנחנו באים חצי כך

אם דיברנו בכך שמשנה רבינו יודע לאסוף את עצמו, אסורה נא ואראה, לא היה חצי כאן וחצי שם אצל משה רבינו.

אדם שבא להקב"ה ויש לו שיח עם הקב"ה בכל דבר, לפתוח קו מיוחד עם הקב"ה, אתה מובדל ואוסף את עצמך ולוקח בחשבון שאין כעת שום דבר מלבד לדבר עם הקב"ה עכשיו. אתה לא רואה את זה עכשיו, אולי הנשמה שלך רואה, אתה בתפילה צריך להיות מחובר ולא כאותם שלא יודעים איך להתנתק,

אסורה נא ואראה, כל כולי הולך לתורה לבית הכנסת לתפילה, כשאני הולך לכל מקום מצווה, וללא נידחים במקומות זרים,

בע"ה בהחלטות הטובות שלנו, ובמעשים הקטנים שלנו הקב"ה ילטש אותם ויעשה מהם חלקים גדולים ורק חלקים לגאולה, הקב"ה יעזור לבל עם ישראל. מצות הצדקה מתקנת, והיא חלק מהגאולה. אם היה פיזור, ע"י צדקה בכוחו לאסוף את הכל בחזרה.

מאמרו החם והלבבי של חתנינו החביב הרב אלימלך כץ שליט"א כפר גדעון,

הדברים שכתבתי לזיכרה של אם מורי חמי הצדקנית רחמה אסתר יענטע ז"ל, ואמנם לא זכיתי לראותה אך זיכרונה הטוב תמיד נזכר ברגש מרתק, כולם בכו על גודל האבידה אבל לפחות זכו להכיר ואני כואב יותר על שלא זכיתי להכיר ולי חסר ערך ההפסד, ממורי חמי הגה"ח הרב אברהם הלוי ליפשיץ שליט"א רבה של כפר גדעון והגליל שמעתי מה שמקובל וידוע אצל החסידים, שכל השפעה טובה על הילדים בחסידות, בזכות נשים צדקניות כבר דורות רבים זה מהאמא אף יותר מהאבא, רואים על בניה שליט"א איך שהקנתה להם אמונה תמימה, שלא לפחד מאף אחד כלל, את הסבר פנים יפות שלו לכל אחד, ורואים כדבריו שכל מעלותיו מאמא כזו, הצדקת רחמה אסתר יענטע בת הרב אברהם תנצב"ה ונשוב לראותה בתחיית המים, גם שמה נרמז בפסוק באר לחי ראי, ראי ר"ת רחמה אסתר יענטע, והלכה לעולמה בחודש טבת ר"ת טוב בית תורה, וכולה היתה הכרת הטוב,

סח לי מו"ח שבילדותו כשרצה להיות ניעור בלילה ולא הסכים אביו הגה"א שיזכה לאריכות ימים בשנים טובות בשלימות, היתה האמא מחכה עד לפנות בוקר להקיצו ללימוד תורה לשנן לחזור ולהבחין רק אחר שהאבא הגאון יניח ראשו אחרי ימים ולילות, ראתה ברבי פינחסל' מקוריץ את עבודת חייה, ממנו שאבה חידושים פירושים מאמרים להשפיע לא רק על עצמה אלא על כל סביבתה בבחינת והחכמה תחיה בעליה, כיון שלא יודעים מה הפסדנו כמו כן על בית המקדש כל שנה שבים ומזכירים ונזכרים מה עוד הפסדנו ומה

וחצי כך, וזה פחות ממלומדה כשאנחנו לא באים למצוה עם כל כולנו.

הספרים הקדושים מסבירים, ג' שווה בגי' לשלוש, כשאתה מרבה אותו מאחידות לעשרות, הוא נהיה ל' וזה לגל, אבל אבוי אם הגל מתנפץ, ואז הוא מתפזר לארבעה חלקים נוסף לאחד שבמרכז שווה ל- ה' חלקים, ג-ל-ה מלשון גלות. "אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו" יש לך את הכוח להפוך את הגלה, גלות לגילוי, ואיך, שנוכל להסתכל לתוך עומק, לתוך מרבד שלא לוי תמיד, אתה תלה את עצמך, איך? תעשה ג-א-ל ג אוסף את א ואז ל שווה לגאל, כשהגל בא וכובש אותך והוא לא מתנפץ, הוא אוסף אותך! אז זה גאל (מתוך דברי המהר"ל)

רבי לוי יצחק אומר שכשאדם נמצא בעבירה הוא אומר "השיבנו ה' אליך ונשובה" כמה הוא רוצה להיות בתוך הדבר הלא טוב?! הדברים אמורים לנו בין אדם לחבירו, וודאי שבבין אדם למקום. הכוח הוא לאסוף ומי שקיבל את הכוח לאסוף את עצמו קיבל גם את הכוח לאסוף מישהו אחר - את עם ישראל.

לאסוף נכון זו עוצמה "ויאמר משה אסורה נא ואראה" רועי צאן היו אבותינו הם ידעו לאסוף את המקנה "לא עת האסף המקנה" למה התפלאו, כי הם רואים פתאום שהצאן כן נאסף אל יעקב אבינו וזה הברכה, ברוך אתה ה' גאל ישראל, בשם ישראל, יש לו את הכוח לאסוף, אומרים לו לא אתה הגואל, הם עוד לא מבינים מי הוא הגואל, אם הם רק היו רוצים יעקב אבינו כבר היה אוסף את כולם.

דוד המלך תמיד נשאר אסוף כולו ולא מתפזר ולא מאבד את החלקים הזכים שלו. מי שמבין מה זה גאולה זה עצמו גאולה, אומרים גדולי החסידות, מי שמבין מה הוא צריך ומה הוא חסר, הוא כבר יודע לאן הוא הולך.

השל"ה הקדוש, למה לתפילה קוראים תפילה, אומרים מי כמוך באלים ה' מי כמוך נאדר בקודש נורא תהילות עושה פלא" נס, זה דבר שהוא מופלא, ואין לנו כלים להשיג אותו, לתפילה יש כוח לעשות פלאות מעל להשגות שלנו.

יש אנשים מסכנים שאומרים שלא מתחברים, וגם להם אקרא, תתפלל, לטענת אני לא מתחבר, היה לומר תקרא תהילים, אפילו פרק אחד לפעמים זה הפרק שיכול לסובב להם את כל החיים, לפתוח את המפתח של החיים. יש אטימות לקשר. תפילין מלשון נפתולי אלוקים נפתלתי, קשר של תפילין זהו קשר של אמת, התפילה היא הקשר האמיתי ומה צריך להיות בזה, והפלאתי, הבדלה מלשון והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת, תפילה צריכה להיות הבדלה. להיות שונה בתפילה מאשר לא בתפילה עד כדי כך ישנם גדולי עולם שאחרי שהם מתפללים אתה רואה עליהם כמה עבודה היתה להם, הם הבדילו את עצמם מהעולם הזה. בשולחן ערוך בסימן צח, זה הסימן שכ"ק מו"ר האדמו"ר הנחלת דן ממודו"ץ ז"ע ביקש ללמוד פעם בשבוע, ושם מבואר שהיו שהתפללו והגיעו להתפשטות הגשמית, וזה נאמר לכל אחד כפי דרגתו, שהתפילה אמורה להפרישו ולהבדילו מהגשמיות הגסה,

עוד היה לנו ואיבדנו ומתפללים לבנינו כך נתפלל לתחיית המתים וחבל על דאבדין ולא קיימין,

על עבודת המידות שזכתה לה אין לשער, אך עובדה אחת מתוך רבים חידשה לי נו"ב והשפיעה גם עלי, עד כמה גדולה אמונתה, כשהרופא החשוב ביותר והמפורסם ביותר וגם במאבקי הרופאים בארץ אמר לה שימיה ספורים ומותר להתכונן לגרוע מכל, עונה היא לו בשלוח שרק היא יכולה להשיג, איזה נס שלא אתה הקובע בספר החיים אלא בשמים מרחמים ואז קובעים, ובאמת זכתה לעוד כמה שנים ששמחה שזכתה לחיות בהן, אולי תיקנה ולא אמרה מעט ורעים אלא ארוכים וטובים ומלאים אמונה, נזהרה תמיד שלא לספר על מצבה ושלא להפריע לשקט שבעלה הגאון הגדול הסבא ר' יעקב שליט"א בעל הסנהדרי גדולה ועוד, זקוק היה כדי לכתוב את אלפי כתביו שרק מעטים יצאו לאור בשמו ובשימות שהסתתר אחריהם,

זכתה היא שאת כל הפירושים הנאמרים על כל הא"ב בפרק אשת חיל, הולם ותואם לומר עליה, שתזכה להגיע לכל היכולות טובות רמות ונשגבות עם שאר צדיקי עליון ולנחת רוח תזכה מכל צאצאיה בכסא הכבוד,

הכותב בלב נרגש נכדה אלימלך כץ,

מאמרי מרן הגאון רבי אפרים גרינבלט שליט"א ראב"ד
מעמפיס טענסי יע"א
ובעמח"ס שו"ת "רבבות אפרים"¹

סידור המערכה

ביומא מ"ה פליגי ר' יהודה ור' יוסי כמה מערכות היו עושים במזבח. והלכה כר' יוסי דעשו ג' מערכות: מערכה ראשונה שעליה מקריבין התמיד עם שאר הקרבנות, מערכה שניה בעד המזבח שממנה לוקחין אש במחתה להקטיר קטורת בכל יום, מערכה שלישית אין עליה כלום אלא לקיים מצות האש שנאמר אש תמיד תוקד.

ובמערכה שלישית כתב שם רש"י שאם אין אש של מערכה גדולה מתגבר מוסיפין עליו מזה, וכן כתבו המאירי והריטב"א. אבל הרמב"ם בהלכות תמידין ומוסיפין הל"ד והל"ה לא כתב פרט זה ומשמע דסובר דמערכה שלישית לא באה לקרבנות כלל אלא רק לקיים מצות האש לבד, וכך כתב שם הלח"מ. (ועיין תוס' יומא ט"ו בד"ה ואחת דמשמע כשיטת רש"י).

¹ תודתנו נתונה לנאמן ביתו של הרה"ג אפרים גרינבלט שליט"א הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א על שנתן לנו מכתבי הרב על הטרחה שטרחה ועמל על הכתבים ישר כח גדול מאוד על הכל.

וברש"ש הקשה בדברי רש"י אמאי לא פירש כפשוטו שיהיה אש תמיד על המזבח והיה לזה מערכה בפ"ע. ונראה משום דרש"י סובר דאיזה קיום מצוה הוא אם האש לא משמש כלום למערכה של הקרבנות.

עכ"פ מדברי רש"י משמע דמערכה ג' לא היתה סידור השני גזרי עצים, היות דאת השני גזרי עצים שמו על המערכה ממש, ומערכה שלישית שמו על המערכה גדולה רק בזמן שהאש נחלש. אבל המזרחי בריש פ' צו כתב דהמערכה שלישית של קיום האש הוא נתנת השני גזרי עצים וזה בא להוסיף לה הבערה יתירה, שאם לא היתה המערכה גדולה מתגברת זאת המערכה של שני גזרי עצים שהיו מוסיפין עליה היתה מקיימת אותה. וכן כתב הט"ז בספרו בית דוד. אבל לפי"ז לא מובן מה היו עושים בזמן שהאש על המערכה היתה גדולה ולא היו צריכין להגדיל האש, האם בו בזמן לא עשו מערכה שלישית דלשיטתם משמע דרק בזמן שהאש נחלש הוסיפו. אמנם הרב בעל גור אריה הוסיף בלשונו שאם לא היה האש על המערכה גדולה מתגבר אז הוסיפו, וא"כ משמע שלשיטה זו רק בזמן שהיו צריכין היו מוסיפין על המערכה גדולה את האש של שני גזרי עצים, אבל בזמן שלא היו צריכין לא הוסיפו, ואם כן איך קיימו את המצוה של שני גזרי עצים, ודו"ק. ובמנחת חינוך במצוה קל"ב כתב שמחוזן לשלשה המערכות היה מצוה להעלות שני גזרי עצים, ולא הביא שיטות הנ"ל כלל.

ובלח"מ שם תמה אדברי המזרחי וביאר לשיטת הרמב"ם דלא היתה שעה קבועה לסדר את המערכה של קיום האש, ויכול לעשותה מתי שירצה. אבל ק"ק דמדברי הרמב"ם בספר המצות עשין כ"ט משמע דגם למערכה השלישית היה זמן קבוע בבקר ובין הערבים. והראב"ד בפירושו לתמיד פ"ב כתב שמערכה של קיום האש היה עושה בעת שעשה את המערכה גדולה (ועיין תוס' יומא מ"ה בד"ה ור"י). עכ"פ מדברי הלח"מ משמע דלא היה סדר קבוע למערכה ג'. ובספר עבודת הקרבנות להר" אהרן הכהן זצ"ל סימן ל"א הוכיח דמערכה שלישית היה אחר סידור שני גזרי עצים.

וביום הכפורים סובר ר' יוסי דהיו ד' מערכות. והמערכה הרביעית כתב רש"י שם ביומא ליטול ממנה גחלים לקטורת של לפני ולפנים, ושיטתו כמו שכתבנו לעיל דכל מערכה באה לשמש איזו עבודה. אבל הרמב"ם בהלכות עבודת יום הכפורים פ"ב הל"ה כתב דמוסיפין מערכה רביעית כדי להדר המזבח ולעטרו. ולשיטתו יש לומר דלקחו לקטורת של לפני ולפנים

ממערכה ב' של קטורת, וכ"כ בספר מים חיים לבעל פרי חדש.

ומבואר כבר דאחרי שסידרו את העצים על המערכה יש מצוה להעלות עוד ב' גזרי עצים ובבקר כהן אחד העלה ובבין הערביים המצוה להעלות בב' כהנים אבל אם רק עשו את הפייסות רק בבקר אם כן איזה כהן זכה בין הערבים בהעלאת העץ השני. ונראה דע"ל כדברי הריטב"א הביאו הכ"מ בתומ"ס פ"ד הל"ח שמי שזכה בבקר אומר לחברו זכה עמי, או כמו שכתבו התוספות ביומא כ"ו בד"ה אלא ע"ש.

והנה אביי ביומא ל"ג דסידר סדר המערכות לא הזכיר מערכה שלישית, ואמאי, וכתב הלח"מ שם בהל"ד ד"ל דסובר כר' יהודה דליכא אלא ב' מערכות. אבל בתורה תמימה ריש פ' צו הקשה אם אביי קבע בסידורו אף דבר שאינו להלכה מכש"כ דהו"ל לסדר ענין מערכה של קיום האש שכן הוא אליבא דדינא ונשאר בצע"ג.

וסידור זה של שני גזרי עצים לא מבואר ברמב"ם אם כשר בלילה. וראה מ"ש בזה בספר ישועות מלכו בהלכות תמידין ומספין.

ויש לחקור אם מערכה שלישית הדלקתה כשירה בזר. ונראה דלשיטת רש"י דהוסיפו ממנה אש על המערכה גדולה בודאי א"א בזר. אבל לשיטת הרמב"ם אפשר דאף זר כשר מכיון שלא הוסיפו ממנה אש על המזבח ואין היא ממכשירי העבודה דרק אש המזבח פסולה בזר כמבואר ברמב"ם בהלכות ביאת מקדש פ"ט הל"ה, אבל מצות קיום האש יתכן דדינה כהדלקת הנרות דכשירה בזר כמבואר ברמב"ם שם בהל"ז היות דלאו עבודה היא כשירה בזר. אבל במנחת חינוך במצוה קל"ב כתב לדבר פשוט דבכל ג' המערכות בעינן כהן דוקא.

והנה מסוגית הגמרא ביומא כ"ד משמע דאין זר חייב בסידור המערכה משום דאיכא אחריה עבודה של סידור ב' גזרי עצים ולא הו"ל עבודה תמה. אמנם אמאי אין זר חייב על סידור מערכה שלישית לשיטת הרמב"ם דהא היא באה רק לקיום מצות האש ואין אחריה עבודה אחרת. לשיטת רש"י אתי שפיר דאין זר חייב משום דמוסיפין ממנה אש למערכה גדולה, אבל לשיטת הרמב"ם לכאורה אמאי אין זר חייב הא אין אחריה עבודה. ולהשיטות הנ"ל דמערכה ג' היא סידור שני גזרי עצים בודאי זר חייב, וכמבואר ברמב"ם בביאת מקדש פ"ט הל"ב. וראה מ"ש בחוברת התבונה סימן מ' מהקדוש ר' שלמה פינטשוק הי"ד.

מי הדליק אש המערכה. לכאורה מדברי הריטב"א (הביאו הכ"מ בתומ"ס פ"ד הל"ה) משמע שהכהן שסידר המערכה הוא הדליק. ומ"ש הריטב"א שכך פירש רש"י בריש יומא אינו ברש"י לפנינו.

ובמנ"ח במצוה קל"ב כתב דלדברי רש"י בפירושו על התורה אם נתכבה האש אין מצוה להבעיר דהמצוה להדליק רק בבקר ובערב. ולדברי הרמב"ם דהמצוה שלא יפסק האש, ממילא יצטרכו להדליק שוב ע"כ. אמנם לדברי רש"י הנ"ל ביומא יתכן דיצטרכו להדליק כדי להוסיף אש על המערכה בעת הצורך.

המכבה אש המזבח לוקה, כמבואר בזבחים ע"א כדכתיב לא תכבה. ממילא נראה דע"ל רק אם נדלק בהכשר, אבל לפי מ"ש לעיל דזר שהדליק פסולה ממילא אין בכיבויו בהדלקה של זר איסור. וכ"כ במנ"ח במצוה קל"ג. והרמב"ם במנין המצות מנה לאו זה בלאוין פ"א, אבל הסמ"ג בלאוין של"ד כתב ויש כאן ב' לאוין, וצ"ע לענין המלקות כמה ילקה. עוד מבואר שם בזבחים שהתורם צריך לראות שלא יכבה בעת ההרמה. והרמב"ם לא הזכיר דין זה, וצ"ע.

ועיין בהר המוריה פ"ב מתמידין ומספין אות ח' ט' י' י"א.

וידדי הרה"ג ר' משה סאכשבסקי כתב לי בזה: על דבריך יש להוסיף דברי השולחן העתיד הל' תמידין ומספין [סי' ק"ג סעיף י'] שחדש שאם לפי שיטת הרמב"ם דמערכה שלישית היא מערכה של קיום האש מכל מקום גם הרמב"ם מודה לשיטת רש"י דאם נחלש האש המערכה הגדולה דנוטלין מכאן ואין כאן מחלוקת ועיין שם. ונראה מזה דגם לפי רש"י צריך להיות מערכה שלישית קיים תמיד ולא שידלק רק היכא שהמערכה גדולה אלא שידלק לעולם ורק טעמו של הדלקה זו היא בכדי להחזיק את הגדול אבל במציאות ליכא מחלוקת בין הרמב"ם ורש"י דלשניהם צריך המערכה השלישית להיות דלוק תמיד וגם היכא שנחלש המערכה הגדולה נוטלו מהמערכה השלישית. עכ"ל ידדי שליט"א.

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א
מח"ס "ויכתוב מרדכי" נתיבות

בס"ד ו' טבת תשע"ד

לכבוד ידידי ה"ה ד' הי"ו

שלום וברכה,
בענין שאלתו הנני להשיבו בס"ד.

בענין בדיקת רקמות - ואין אדם עושה בעילתו וכו'

שאלה: גופא דעובדא הכי הווה: הווג מר ד' וגב' ר' התגרשו בביה"ד הרבני בבאר שבע בתאריך 18.12.2007. לזוג הנ"ל לא היו ילדים. לאחר כשבועיים מיום שנתגרשו נפגשו לשוחח על כמה עניינים וגם קיימו יחסי אישות. לאחר 290 יום מהגירושי ילדה הגב' ר' בת בתאריך 4.10.2008. כאשר היתה הילדה בת שבעה חודשים הכירה האשה בחור ולאחר תקופה נישאה כדמו"י ונולד להם בן, ולאחר תקופה התגרשה גם מהשני.

כעת הגב' ר' תובעת את בעלה הראשון מר ד' שישלם מזונות על הבת בטענה שהבת שייכת לו, כאשר היא קיימה רק איתו יחסי אישות בתקופה ההיא, וכן בדיקת האולטרה סאונד מורה שהיא התעברה כשבועיים לאחר שנתגרשה, וזה מקביל לזמן שקיימו יחסים לאחר הגירושי (הבדיקה התבצעה בתאריך 15.2.2008 ושם נכתב שהיא בשבוע 6.5 להריונה. ואם כן נמצא שהתעברה בתאריך 31.12.2007 וזה 17 יום לאחר הגירושי- וכן נכתב בפרוטוקול בית המשפט).

הבעל הראשון מר ד' טוען שאם אכן יוכח שהבת שלו או ישלם מזונות וכן ידרוש לפגוש ולראות אותה לפרקים, אך רוצה לבצע בדיקת רקמות כדי להיות בטוח בכך, כיון שאפשר שכשם שנבעלה לו כך נבעלה לאחר, כאשר היה זה לאחר שנתגרשו.

אמנם מסרבים לאפשר לו לעשות בדיקת רקמות בטענה שאם יתברר שהבת לא שלו אז יש ספק ממזרות חלילה דשמה נתעברה מאחר קודם הגירושי.

ועוד טוענים שכיון שבא עליה לאחר שנתגרשו איכא חשש קידושי, דקיימ"ל אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

ושואל: א: האם כדאי לו לעשות בדיקת רקמות כאשר רוצה הוא להיות בטוח אם זו ביתו או לאו.

ב: האם באמת יש חשש קידושי במה שקיימו יחסי אישות לאחר שנתגרשו?

תשובה בס"ד: א: הנה בענין בדיקת רקמות האריכו הפוסקים והעלו דאין סומכין על בדיקה זו לפסול את הולד. ועיין מש"כ בזה מרן מופת הדור רבינו הגדול הגר"ע יוסף זצוקללה"ה הכ"מ בשו"ת יביע אומר ח"י חאה"ע סימנים ח', ט', י"ב, י"ג.

ואי"כ, אם הבעל הראשון רוצה לעשות בדיקת רקמות אפשר ליתן לו לעשות כדי שיהיה בטוח שזו ביתו. וגם אם יתברר שאינה ביתו, הרי הבדיקה אינה אוסרת אותה. ומה גם שבכד"ג גם אם יתברר שאינה שלו ליכא חשש ממזרות, דהרי נבעלה לאחר שנתגרשה ולא קודם לכן, וכמו שמוכח מתוצאות בדיקת האולטרה סאונד.

ב: בענין אי חיישינן לקידושי מכיוון שבא עליה לאחר שגרשה: כתב הרמב"ם (פ"י מהלכות גירושין הלכה י"ז) וז"ל: המגרש את אשתו וחזר ובעלה בפני עדים קודם שתנשא לאחר, בין שגרשה מן הנשואין בין מן האירוסין הואיל ואשתו היתה הרי זו בחזקת שהחזירה ולשם קידושי בעל ולא לשם זנות. ואפילו ראו אותו שנתן לה מעות. שחזקה היא שאין אדם עושה בעילתו באשתו בעילת זנות והרי בידו לעשותה בעילת מצוה. לפיכך הרי זו בחזקת

מקודשת קידושי ודאי וצריכה ממנו גט שני עכ"ל. ובהלכה י"ח כתב וז"ל: נתייחד עמה בפני עדים, והוא שיהיו שני העדים כאחד, אם היתה מגורשת מן הנשואין חוששין לה שמא נבעלה, והן הן עדי יחוד הן עדי ביאה, שכל המקדש בביאה אינו צריך לבעול בפני עדים אלא יתייחד בפניהן ויבעול כמו שבארנו. לפיכך צריכה גט מספק והרי היא ספק מקודשת. ואם היתה מגורשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין ליבו גס בה. עכ"ל.

וכן פסק מרן בשו"ע (אהע"ז סי' קמ"ט סעי' א'-ב'). ויעיין במשנה למלך (שם הלכה י"ח) שהביא מתשובת הרדב"ז שאם פרסה נדה ונתייחד עמה בפני עדים לא חיישינן לה. דסתמא לא עבר על איסור כרת, ואפילו ראינו שנבעלה אין חוששין שמא לשם קידושי בעל דהא לא שייך לומר אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, דמאן דעבר איסור כרת לא חש לבעילת זנות עכ"ל. והסכים איתו המשנה למלך עיי"ש.

ועיין בפתחי תשובה (סי' קמ"ט ס"ק ב') שהביא דברי הרדב"ז הנ"ל ואח"כ כתב וז"ל: וכ' עוד ברדב"ז שם וכן הדין במי שהוא פרוץ בעריות ורגיל לבוא ביאות אסורות, דכיוון דלא קפיד בהכי לא בעל לשם קידושי אלא לשם זנות בעלמא כשאר ביאותיו (וכן מבואר מדברי הריב"ש שהביא ב"י סימן זה וגם מדברי ת"ה שהובא לעיל סימן ל"ג ס"א בהגה) עכ"ל.

ובס"ק ד' הביא מדברי הרדב"ז בתשובה (ח"ג סי' תקמ"א) שהיחוד שחוששין לו שבעל לשם קידושי צריך שיהיה בו ד' תנאים: א- שיהא כדי שיעור ביאה. ב- שלא יהיה שם אדם אפי' עבד או שפחה חוץ משפחה דידה. ג- שיהיו העדים רואים אותו. ד- שהיו יודעים שיש עדים רואים אותו עכ"ל. ועיי"ש עוד.

ומרן פאר העולם זי"ע הכ"מ בשו"ת יביע אומר (ח"ו חאה"ע סי' א' סעי' ג') כתב וז"ל: והגאון בעל שאגת אריה בתשובה שהובאה בשו"ת בית אפרים (חאה"ע ס"ס מ"ב) כתב, נ"ל סברא לומר שכל מ"ש חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ולשם קידושי בעל, אין זה אלא בדורות הראשונים, שהיה דרכם לפעמים לקדש בביאה, ואי אפשר לקידושי ביאה בלא עדי יחוד, והיה דין זה ברור וידוע לכל, אבל בזמנינו ובמדינות אלו שאין דרכם לקדש בביאה כלל, ואין דין זה ידוע אלא לתלמידי חכמים הבקאים בהלכות קידושי, משא"כ לאדם זה שקרוב לומר שלא היה יודע ואינו בקי בהל' קידושי, כי היכי דנימא שבעל לשם קידושי, וגם עדי היחוד אינם בקיאים בזה כלל, והלואי שרוב המורים בזמנינו ידעו הל' קידושי על מתכונתם. ולכן בנ"ד אין לחוש לקידושי. עכ"ד. ודון מינה ואוקי באתרין. ובאמת שהגאון השואל בשו"ת בית יצחק הנ"ל הוא הגר"ש קוטנא ז"ל, נחית לסברא זו מדנפשיה, שבוה"ז דלא שכיח כלל לקדש בביאה דהא רב מנגיד אמקדש בביאה, והאיש הזה ע"ה ומסתמא אינו יודע שיכול לקדש בביאה, וכן עדי היחוד אינן בקיאים בזה, לא שייכא חזקה זו. עכ"ל היב"א עיי"ש עוד בכל התשובה שהאריך הרחיב בכל הנ"ל ולא הניח זזית ופינה שלא דן בהם. ועיין עוד בשו"ת יבי"א ח"ח סי' י'.

והשתא נבוא לנידון דידן:

א: ראשית, כל לא היו עדים. וכידוע בעוה"ר מעשים כאלו נעשים במחשך, ובדליכא עדים אין קידושין. וגם הבעל אומר שלא ראוהו אנשים בכניסתו למקום, ואם ראוהו לא ידעו להיכן נכנס, ובוודאי הגמור שבסביבה שם לא גרים אנשים הכשרים לעדות.

ב: האשה בחזקת נדה, באשר כבר זמן רב לפני שהתגרשו סירבה ללכת למקווה, וגם כעת לאחר שהתגרשו לא הלכה למקווה והרי בטומאתה עומדת. וכשם שלא חשש באיסור כרת החמור לא חשש לאיסור לאו דבעילת איסור, וכדברי הרדב"ז שבכה"ג אין חוששין לקידושין והוי בעילת זנות. וגם מעשיו מוכיחין דבעל רק למילוי תאוותו ולא לשם קידושין, דהא לאחר מעשה זה לא גרו יחד כלל וכל אחד הלך לדרכו והיה זה מעשה חד פעמי. ובעוה"ר בזה"ז שהתאוה גוברת ונוהגים הפקר ופריצות בעניינים אלו אז קלקול הדור זוהי תקנת מקרה זה שברור שלא נתכוון לשם קידושין, ומעשים שבכל יום ירחם ה' ואין חוששין לקידושין כלל וזה מסיבה הנ"ל שאין חוששים לאיסור כרת החמור וזה מוכיח שלא נתכוונו אלא למילוי תאוותם.

ג: ועוד בצירוף מש"כ הפ"ת בשם הרדב"ז דבעי ד' תנאים, והכא בנידו"ד לא נתקיימו כלל.

ד: גם עפ"י דברי השאגת אריה שהובא בשו"ת בית אפרים, שבזה"ז שאין מקדשין בביאה ואין ידוע שאפשר לקדש בביאה אין חוששין לקידושין וכנ"ל. ושאלתי וחקרתי את הנ"ל ואמר שלא ידע כלל ששייך לקדש בביאה בזה"ז אלא זה היה בימי הגמ', ובוודאי הגמור שלא נתכוון לקידושין.

ה: ומה גם שאם חלילה נימא שחוששין לקידושין א"כ מה שנישאת אח"כ לאחר ונולד לה ממנו בן, הוי בן זה ממזר חלילה וישתקע הדבר ולא יאמר.

לסיכום: על כן למסקנה דאין חוששין כלל לקידושין בנידון דידן ואינה צריכה ממנו גט כלל. וביתנה הראשונה וכן ובנה שנולד לה מבעלה השני כשרים לבוא בקהל.

וכן אם ירצה לעשות בדיקת רקמות זו זכותו ויורר לו אם היא ביתו או לאו אך לא לאוסרה חלילה ותשקוט הארץ.

בברכת התורה
מרדכי אלמקייס

בליל ז' טבת תשע"ד נכנסתי קמיה מורי ורבי מרן פאר ישראל הגאון הגדול כמוהר"ר אפרים גרינבלט שליט"א – ראב"ד מעמפיס טענסי יע"א בעמח"ס שו"ת רבבות אפרים ועוד, והרציתי לפניו את הדברים וגם עיין בתשובה ובמסקנת הדברים ואמר לי שמסכים עם כל הנ"ל להלכה ולמעשה.

ומחמת חולשתו הרבה לא יכל לבוא ולהצטרף בחתימת ידו. יה"ר שהקב"ה ירפאהו רפו"ש במהרה, אמן.

"הליכות עולם"

לע"נ מרן פאר הדורות רבינו עובדיה יוסף זיע"א
מאת הגאון רבי אברהם דבדה שליט"א
מח"ס ביכורי אביב בני ברק

נחפשה דרכנו ונחקרה

מסופר במדרש (בראשית רבה פט, ח). אשה אחת באה לפני רבי אלעזר אמרה לו ראיתי בחלומי "קורה שבביתי נשברת", אמר לה פתרוךך שתלדי בן זכר ויחיה, הלכה האשה לדרכה וכאשר פתר לה בן היה, פעם אחרת שוב חלמה חלום כזה ובאה לרבי אלעזר וראתה תלמידיו יושבים ורבים לא נמצא עמם אמרה להם היכן רבכם אמרו לה תאמרי מה שתחפצי ואנחנו נענה לך תשובתך. אמרה להם ראיתי בחלומי "קורה שבביתי נשברת" אמרו לה "ההיא איתתא קברה בעלה" רוצה לומר ח"ו בעלך ימות רח"ל כיון שיצאה מלפניהם התחילה מיללת ובוכה על לא טובה השמועה, אדהכי והכי הגיע רבי אלעזר שמע קולה אמר לתלמידיו מה אמרתם לה ולמה נפלו פניה והשיבוהו את אשר ענו לה, אמר להם ר"א אתם אבדתם בעלה מן העולם בפתרון הזה שפתרתם לה "כי כל החולמות הולכין אחר הפה" כמאמר הכתוב ויהי כאשר פתר לנו בן היה. ובוזה יובן רמז הכתוב "נחפשה דרכנו ונחקרה" אילו היו מקיימים התלמידים הקדושים הללו בעצמם "נחפשה דרכינו" ומביטים על דרכם ותפקידם שלהם ולא מתערבים בתפקיד רבם אזי "ונחקרה" קרי ביה ונח קורה אותו חלום שחלמה על קורה שנשברה היה נח לו לחלום הוזה שהיה בא ר"א ופותרו בפתרון טוב כאשר פתר בתחילה.

"הליכות עולם"

לע"נ מרן פאר הדורות רבינו עובדיה יוסף זיע"א
מאת הגאון רבי אברהם דבדה שליט"א
מח"ס ביכורי אביב בני ברק

עם ישראל חקוקים על ידו של הקב"ה

בהפטרות 'ותאמר ציון' כתוב "התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה וגו' הן על כפים חקותיך". והפירוש הפשוט כמו שהיד מול עיני האדם כך ישראל הם למולו של הקב"ה תמיד ולא עוד אלא שהם חקוקים על ידו באופן שאינם נמחקים לעולם ולא ככתיבה העוברת עם הזמן.²

אמנם יש להתפלל כיון שהפסוק מביא משל היה לו לומר משל מן המציאות כדרכו בקודש אבל שאדם יחקוק על כף ידו זה לא מן המציאות הוא, אדם כותב אך לא חוקק על כף ידו.

ושמעתי מידידי הרה"ג רבי משה בלוי שליט"א שאמר דהחקיקות האלה הכוונה לשרטוטים שיש ביד כל אדם שיש את קו העושר וקו החיים וכו' ומי שמבין בחכמת "כף היד" יודע על פיהם מה עובר על האדם, וגם מה יעבור עליו בעתיד.

וזה שאומר הקב"ה הן על כפים חקותיך, ישראל בְּנֵי, אתם וכל הקורות אתכם חקוקים על ידי, (כביכול) כי קוב"ה וישראל חד הוא וכמו שביד כל אדם טמונה ההסטוריה שלו כך ההסטוריה של עם ישראל כולו טמונה בידו של הקב"ה וכמה יתמוגג ויתענג האדם בידיעה זו שכל עניניו כולם מסורים בידי הי"ת והם תמיד נגד עיניו היש חיך מתוק מזה.

² זה לשון רש"י: "דומה לי כאילו את חקוקה על כפי לזוכרך תמיד".

ובזה אפשר בס"ד לומר פירוש חדש במאמר חו"ל (פסחים נ: ב"ב י: מו"ק כח. כתובות עז:): "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" דהיינו שבכל עת שלמד תורה בימי חייו הכניס בדעתו והכרתו כי כל עניניו בידו של הקב"ה וקיים בנפשו השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך.

"הליכות עולם"

לע"נ מרן פאר הדורות רבינו עובדיה יוסף זיע"א
מאת הגאון רבי אברהם דבדה שליט"א
מח"ס ביכורי אביב בני ברק

גדר הוצאות שבת שהקב"ה מחזיר

ידידי היקר הרה"ג ר' משה חליוה שליט"א דעתו שלא אמרו חו"ל הוצאות שבת חוזרין רק אם מוציא במדה ובמשקל נכון, אבל לקנות בהפרזה אינו נקרא הוצאות שבת ואינן חוזרין וכגון אם רגיל לאכול דג מסוים ולא נמצא עכשיו רק במחיר יקר מאד אינו מחוייב לקנותו ואם יקנהו על כגון זה לא נאמר דהקב"ה מחזיר עכ"ד.

ואני אין דעתי כן רק כל חוד כפוס מה דמשער בליביה וכבר פסק מרן בסימן נר סעיף ב וז"ל "רבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו" וישראל קדושים דברים הללו נר לרגליהם ואור לנתיבותם.

ותו"ד הרמב"ם (פרק ל ה"ז), וכ"ה בטור סימן רס"ב. "וכל המרבה לכבוד השבת בגופו, בבגדיו, בהוצאות שבת, ובתיקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובח".

ובמג"א (ר"נ אות א) הביא מהאר"י"ל דעל כל דבר שקונה יאמר זהו לכבוד שבת וכתב מחצה"ש שע"י הדיבור יחול קדושת שבת על אותו דבר ועיין להחיד"א במורה באצבע אות קלט דכן יאמר ג"כ קודם שרוחץ עצמו לכבוד שבת ולובש בגדי שבת דעושה כן לכבוד שבת קודש ודברי החיד"א הללו הובאו להרב הגאון רבי יוסף כנאפו ע"ה בס' זך ונקי פרק יח אות ה' והוסיף הרב זך ונקי זיע"א מה שממע מגאון וקדוש מהר"א קורי"א זיע"א על הרב תקפו של יוסף אלמליח זיע"א שמרוב חסידותו וקדושתו היו לו כל הבגדים מכף רגל ועד ראש מיוחדים לשבת ואפי"ו בתי עיניים שהיה משתמש בהם בחול הס כי לא להזכיר שלא היה משתמש בהם בשבת רק הזמין מיוחדים על השבתות והכלל דמה שלבש בחול לא ילבש בשבת.

ודרך אגב יש לעיין אחר שנתבלו הבגדים משימוש השבתות אם יוכל להורידם מקדושה חמורה להיותו לובשם בימות החול דהא קי"ל קרש שניתן בצפון לא ישנהו לדרום בירושלמי שבת יב ג', וי"ל דמעיקרא אדעתא דהכי לבשם דכשיתבלו יהיו לו על ימות החול ועיין כיו"ב בשו"ת ויען אברהם פלאג"י סי' מה והובא להרב ברכת יוסף ידיד ח"ג עמ"ק ז"ו.

הרי לנו מהנהגת האי חסידא עיר וקדיש תוקפו של יוסף אלמליח דכל אשר לאיש יתן בעד נפשו נפש יתירה' שזוכה בה ביום השבת אמונתנו ב'דינו ג'דולה, ד'יש ה'חזר.

ועוד כתב הרב זך ונקי (אות ט) וחיובא רמיא עלינו שלא לצמצם בהוצאת השבת, אלא שתהיה ידו פשוטה לפניו ולאחריה בוותרנות גדולה לכבוד שבת קודש, כדי לקיים מצוות שלש סעודות כיד ה' הטובה עליו ועל בני ביתו אבל הרב מזהיר שם ואומר: שיעשה דברים לשם פועלן שאם

כוונתו למלאות בטנו או להתכבד בעיני בני אדם אין זה בכלל לוו עלי ואני פורע ולכן מסיים הרב כדי לצאת מהבעיא הזאת יאמר קודם שיתחיל לקנות שום דבר לכבוד שבת: ליקבה"ו הנה אנכי מוכן ומזומן לקיים מצות "והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו" לכבוד שבת קודש. ואזי חלה קדושת השבת על כל דבר ודבר גדול וקטן עכ"ד.

מבואר בלשה"ק דע"י אמירתו חלה קדושת השבת ועקימת שפתים הוי מעשה לשמו יתברך ומעתה לא אתי מחשבה ומבטלת דיבור בפרט דיבור הנעשה בחדא מחתא עם מעשה הכנה דשבת דתוקפו כמעשה.

ואפשר דגם אם רק יחשוב בעת שקונה שעושה זאת לכבוד שבת אזי הוי מחשבה טובה דהקב"ה מצרפה למעשה ומה שיחשוב אח"כ לתענוג עצמו הוי בכלל מחשב"ר דאינה כמעשה. בפרט דלעולם אינו חושב רק לתענוג עצמו בלבד ודעתו מעורבת עם עונג שבת ודו"ק.

ובס' גליוני הש"ס למהר"י ענגיל (שבת קיח.) כתב דלשון הר"ף "כל מי שמענג עצמו בשבת", וכן לשון השאילתות "כל המתענג בשבת".

וז"ל הרב ברכות המים סימן ר"נ בשם כנה"ג "צריך להשתדל בשמן זך וטוב אם לאכילה אם להדלקה, גם לבקש היין טוב וחשוב, ויכין תבלין וירקות לכבוד שבת אע"פ שאין דרכו ליתן תבלין בחול, גם יקנה פירות ומיני מתיקה לקינוח סעודה, וכל מה שמוסיף גם לו מוסיפין ועי' ס' חסידים סי' רנט וסדר היום שיקנה דג לכבוד שבת". ע"כ. ז"ל ספר בנאות דשא (לחכם קדמון מתאפיללת - מרוקו נדפס זיטומיר תרי"ז. פרק י"א) "זכור את יום השבת לקדשו בכסות נאה וגוף נקי וקדוש בטבילה וחפיפת הראש ולא הזקן, וקציצת הצפרנים, ותיקון אכילה חשובה, כפי מה שתשיג ירך" ע"כ.

הכי לחנם הביא הש"ס (שבת קיט.) מנהגו של רב נחמן דהוה מכתף ועייל מכתף ונפיק אמר אילו מקלעין לי ר' אמי ור' אסי מי לא מכתפין קמייהו ופירש רש"י בערב שבת יוצא ונכנס להביא תמיד משואות כלי תשמיש ובגדי חופש ומגדים כאדם שמקבל את רבו בביתו ומראה לו שהוא חשוב עליו וחרד לכבודו לטרוח ולהרבות בשבילו ע"כ.

הגע בעצמך אדם שגדול הדור בא לביתו האם הוא עושה חשבון על כספו וזהו וע"ו המלצתי בס"ד "אהבה דוחקת את הבשר" (בי"מ פד.) אהבה שאוהב איש ישראל את השבת ואת נותן השבת דוחקת את הבשר ומוציאתו מרשות מוכר לרשות לוקח אף שהשעה דחוקה לו.

ועוד אמרו שם עשירים שבשאר ארצות במה הן זוכין בשביל שמכבדין את השבת, דהיינו ע"י שמכבדין השבת זוכין לעושרן. ועוד אמרו שם על רבי אבא דזבן בתליסר אסתירי פשיטי בישראל מתליסר טבחי ומשלים להו אצינורא דדשא ועי' רש"י.

ועי' רוח חיים פלאג"י (סימן רמב אות ב) דמה שכתב מג"א בשם הוזה"ק דלא יפחות בכל סעודה משני תבשילין נראה דהיינו דווקא אם אוכל בימות החול תבשיל אחד משא"כ אם כבר אוכל בימות החול ב' צריך בשבת לאכול ג' וכעוזה"ד אם אוכל בחול ג' בשבת יאכל ד' וכו' כדי שלא יהא מאכלו של חול כמאכלו של שבת.

וכתב דכן נראה מלשון תיקוני הוזהר (תיקון כא דף נו ע"א) ובר"ח שחל להיות בשבת צריך להוסיף עוד תבשיל משאר

שאלו הציידים לא יתרשלו מלצוד בערבי שבתות כי יראו שזה הדג הוטל לפנייהם בלא מכר, ולכך קנאו.

וואף שלשון הש"ס אפניא דמעלי שבתא, מכל מקום אינו מוכרח שלא קנאו כדי לבשלו בשבת זו ואפשר דאעפ"כ היה סיפק בידו ור"ח מחדש דודאי לא קנאו לשבת, רק כדי שלא יתרשלו הסוחרים בשבתות אחרות ויהיו דגים מצויים לעם לקנות.

ולפי חידושו של ר"ח למדנו דיש לימוד גדול ממעשה דיוסף מוקיר שבת והוא דראוי לאדם לדאוג על תקנת הכלל שיהיה להם במה שיענגו השבת.

ומזה נלמד דמן הנכון אם מוכרי הדגים מייקרין השער דראוי לדאוג על תקנת הכלל ולתקן (חכמי העיר) שלא יקנו איזה שבתות כדי שיוכלו כל ישראל לענג השבת.

הרי שבמה שהביא הש"ס המעשה עם יוסף מוקיר שבת אין הלימוד מסתכם בזה דמי שמכבד את השבת הקב"ה מעשירו אלא הלימוד מזה הוא עמוק יותר דכאן רואים שמוטל על היחידים לדאוג לתקנת הכלל במה שנוגע לעונג שבת של הכלל.

וכל זה רק מצד התקנה כפי ראות עיני הדיין וכפי המקום וכפי השעה אם ראו לנכון מתקנים. יחסרון הדגים משולחנות העשירים איזה שבתות ויהיו מצויים אצל כולם שבתות הרבה.

אבל אם היוקר יאמיר בשוק הדגים מפני המצב באמת ולא מפני שעשו הסוחרים יד אחת ודאי בכה"ג אין עושים שום תקנה שלא לקנות דגים (וכמו שכתב בשו"ת גור אריה יהודה סימן ז והובא בכף החיים אות י"ג) ומי שרוצה יקנה.

וכן ראיתי בהגהות דברי מנחם על הטור (רמב אות ד) שכתב וז"ל "אבל אם אין הגויים מייקרין רק שהוא שעת הדחק באקראי מצוה לקנותם ביותר כמו שמצינו ביוסף מוקיר שבתות בגמרא עי"ש עכ"ל.

ויש לדקדק בדברי הגאון דברי מנחם כיצד למד ממעשה דיוסף מוקיר שבת דיש לאדם לקנות דגים לכבוד שבת אפילו הם ביוקר מאד, הרי לא נתפרש בש"ס שמחיר הדג היה יקר יותר מכפי מחירו בדרך כלל אלא שהיה גדול והזמן היה סמוך לשבת ותו לא ולכן לא נמצאו קונים מצד הכמות ומצד העידן אבל ללמוד מזה לזמן שהיוקר יאמיר שיש מצוה לקנות במחיר יקר זה מנלן.

וראיתי בס"ד בס' צבי קודש על אגדות הש"ס (להרה"ג צבי הירש מק"ק סאקלב. זולצבאך תק"ח) שכותב דמעשה זה של יוסף מוקיר שבת מובא ג"כ בשינוי פרטים במ"ר פרשת בראשית ושם כתוב שיוסף מוקיר שבתות קנה את הדג בשנים עשר דינרים מאת הדייגים ובעת שקנה נתעצם אתו במקח עבד של איזה שר וכל אחד הוסיף עד שזכה יוסף מוקיר שבתות וכשבא אותו עבד אל אדונו שאל אותו למה לא קנית הדג שביקשתי ואמר שהיה רק אחד וקנה אותו יוסף ושלח לקרוא ליוסף וא"ל איך זה שאיש פשוט כמוך יקנה דג במחיר יקר כל כך וכו' עי"ש וועיין בטור סימן תר"ד מעשה זה בשינוי ובב"י מה שמעיר שם.

הרי מזה שגם מחיר הדג היה גבוה מאד ובכל זאת קנאו יוסף מוקיר שבתות ומזה למד הרב דברי מנחם דכשהיוקר יאמיר ראוי לאדם לקנות בכל מחיר וזה דווקא שנתייקר מפאת המצב אבל אם עשו הסוחרים יד אחת להגביה

שבתות לכבוד ראש חודש, ואהני ליה שלא ישכח מלומר יעלה ויבוא, ויותר טוב אמר עם הספר (ר"ל לומר מתוך הסידור, שאז יותר מובטח שלא ישכח אמירת יעלה ויבוא) עכ"ד.

בס' מטעמים (מלקט מנהגים וטעמיהם) בעניני שבת הביא משם ס' דברי צדיקים וז"ל "מכינים לכבוד שבת בשר דג יין לפי שכל אחד מאלו השלושה עולה שבעה במספר קטן ושבת הוא יום השביעי עכ"ל. וחסבתי להוסיף ע"ז מנהג האשכנזים שאוכלים 'מרק' כי גם מרק במספר קטן עולה שבעה.

ועיין להגר"ח פלאג'י בס' נפש כל חי (מערכת ש אות ט) מה שהביא מהרב מוז"ק זיע"א בס' כסא מלך דהמענג את השבת יזכה לטל התחיה במקום טל מלקיות שמתחייב המחללו ובוזה רמז החב"י ר"ת שבת למפרע ת'חיה ב'זכות ש'בת.

ועי"ש באות י' מש"כ לענין שכחה בשבת קודש, ובאות טז הביא מהגה"ק בעל שבט מוסר בספרו מגלה צפונות כתיבת יד שכותב בפ' בראשית ע"פ ויברך אלקים את יום השביעי וז"ל: "גם ברכו שישמח האדם בהוצאות של שבת שאע"פ שיש לו חסרון כיס אינו משים כלום נגד עיניו וכל מה שיוכל האדם להוציא לעונג שבת מוציא משא"כ בשאר הוצאות של חול כידוע ולכן הוצאות שבת אינו בכלל מה שקצוב לו מראש השנה כמאמר חז"ל (ביצה טז.) שאם מוסיף מוסיפין לו" עכ"ל והדברים מדברים בעד עצמן.

ולשון רש"י בביצה (שם) חוץ מהוצאות שבתות – אותה לא פסקו לו מה ישתכר לצורכה ומהיכן תבואהו אלא לפי מה שרגיל ממוציאים לו לשעה או לאחר שעה עכ"ל.

כמה נאה ויאה לחתום דברים אלו עם דברי הגר"ח בס' בן יהוידע ע"ד הגמרא (שבת קיט.) שאמר לו אליהו הנביא (ההוא סבא) ליוסף מוקיר שבת "מאן דיזיף שבתא פרעיה שבתא". וז"ל נ"ל בס"ד הגיד לו ההוא סבא שהוא אליהו זכור לטוב אל תחשוב זה שכרך על הכבוד שאתה מכבד כל שבת ושבת, ורק זה הוא שכר אותו הדג בלבד שקנית בשביל כבוד השבת, כי כל כבוד שבת שאתה מכבד תמיד, אתה חייב בו, יען כי אע"פ שאתה עושה הוצאות רבות לכבוד השבת תמיד, אין שעור קצוב לזה שנאמר שאתה עושה היתרון לכבוד שבת מנדרת לבך, אך זה הדג שקנית בודאי עשית יותר מכדי חיובך מנדרת הלב, יען כי זה הדג קנהו לעת ערב, שלא היה זמן לבשלו והוא כבר קנה דגים ובשלם ולא היה צריך לדגים עוד, ורק קנה זה הדג כדי שאלו הציידים לא יתרשלו מלצוד בערב שבת כי יראו שזה הדג הוטל לפנייהם בלא מכר ולכך קנאו, ולא היה שהות לבשלו אלא רק מלחו והניחו עד אחר השבת וכיון דעשה יותר מחיוב המוטל עליו נקרא בזה יזיף שבתא וסוף פרע לו השבת עצמו עכ"ל"ק.

ובס"ד עם דברי הגר"ח הללו חשבתי מקור נוסף לדין דאם מוכרי הדגים מייקרין השער נכון שלא לקנות איזה שבתות ובתשובת צמח צדק סימן כח למד זה מסוף פ"א דכריתות והביאו מג"א ר"ס רמ"ב. ועי' פ"ח מנהגי איסור סקט"ו, ובחי' חת"ס על מג"א, ופמ"ג בא"א. וכף החיים רמ"ב אות י"ב, שהרי רבינו יוסף חיים מחדש דיוסף מוקיר שבת לא קנה זה הדג כדי לאוכלו בשבת כי כבר בישל דגים לכבוד שבת וגם הזמן היה קצר מלבשל עוד אלא קנה אותו "כדי

(לשעבר הרב הראשי לאשדוד,
כעת רב פוסק בכולל מר"ץ במבשרת ציון)

אמרה התורה (דברים ו, ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". המשנה בברכות (יג.) אומרת: "אמר רבי יהושע בן קרח: למה קדמה פרשת שְׁמַע לַוְהִיָּה אִם שְׁמַע (דברים יא, יג)? כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה, ואחר כך מקבל עליו עול מצות". למדנו מכאן, שקריאת שְׁמַע היא קבלת עול מלכות שמים.

מדברי המשנה נראה כי קבלת עול מלכות שמים היא למעשה הכנה לקבלת עול מצות, אולם האמת היא שזה דבר נפרד, דבר שעומד בפני עצמו. הראיה לכך היא, שהרי אנו מזכירים בתפילה שמלאכי השרת מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה, ודבר ברור הוא שמלאכי השרת אין עליהם עול מצות, נמצא שקבלת עול מלכות שמים, זה דבר שעומד בנפרד, ולא אמצעי לקבלת עול מצות.

אולם התחושה הרגילה אצל יהודי היא שהוא מקבל עליו עול מלכות שמים לשם המצוות. מתי יהודי מרגיש שזה דבר שעומד בפני עצמו, כאשר הוא עומד על סף המוות, כשהוא מקבל עליו באותה שעה עול מלכות שמים, הוא יודע שלא יוכל לאחר מכן לקיים מצוות. אז ניכר שקבלת עול מלכות שמים, זהו דבר העומד בפני עצמו. נמצא שאז זהו השיא מבחינת קבלת עול מלכות שמים.

בפרשת השבוע ויחי, נאמר (בראשית מט, א): "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֶסְפוּ וְאֶגְיְדָה לָכֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאֶרֶץ הַיְמִימִים", ודורשים חז"ל (פסחים נו.):

"אמר רבי שמעון בן לקיש: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֶסְפוּ וְאֶגְיְדָה לָכֶם. ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה. אמר: שמא חס ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו. אמרו לו בניו: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. אמרו: כשם שאין בלבך אלא אחד – כך אין בלבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

הרבה דרשות נכתבו על הגמ' הנ"ל, ואין בכוונתנו לבאר את כולה, אולם נשאל כמה שאלות על הנחת היסוד המקובלת בדרך כלל בביאור גמרא זו. הנחת היסוד אומרת, ש"אַחֲרֵית הַיְמִימִים", הכוונה היא לימות המשיח, לתקופה שהגאולה כבר זורחת וכל ישראל יושבים לבטח על אדמתם דשנים ורעננים. את הגישה הזאת ביטא הרמב"ן דבריו, וז"ל: "בְּאַחֲרֵית הַיְמִימִים – הם ימות המשיח, כי יעקב ירמוז אליו בדבריו, כמו שאמר עד פי יבא שילו ולו יקָהָת עֲמִים (בראשית מט, י).⁴ ורבותינו אמרו, שבקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, כי לדברי הכל אַחֲרֵית הַיְמִימִים ימות המשיח הם".

המחירים כי יודעים שמחמת הכרח ישלמו להם כרצונם כל כה"ג חכמי המקום עושים תקנה וכו' כנ"ל.

וראיתי להגאון חיד"א בברכ"י הלכות צדקה סימן רמ"ט שהביא סתירה בדברי הרמב"ם ז"ל בין מה שכתב בפירוש המשניות ריש פאה, למש"כ בפ"ו דמתנות עניים ה"ה, דבמקום אחד כתב דמצוה מן המובחר בחומש ועד שיעור זה קרינן ביה נתן נתן יותר מזה עובר על מימרא דרבנן המבזבו אל יבזבו יותר מחומש ובמק"א כתב דאינו חייב יותר מחמישית ממנו אבל אם עשה כן ליתן יותר מחמישית מדת חסידות שנו כאן וטוב עשה.

ותירץ החיד"א דיש חילוק גדול בין רוצה לחלק נכסיו לעניים מאליו ומעצמו, ובין אם האלהים אינה לידו פדיון שבויים או כי יראה ערומים או רעבים גם צמאים נפשם תתעטף נשים וטף, וסבר הרמב"ם דכך היתה התקנה דאם לא נזדמן לו אחת מהנה אין לו חיוב לבזבו חומש וכי תאוו נפשו לבזבו אל יבזבו יותר מחומש כלל אפילו דבר מועט.

(וזה שהקשו בש"ס על מר עוקבא ע"ה איך חילק לעניים חצי מנכסיו מאליו ומעצמו, וגם רבן גמליאל שלח לר' יששב איך חילק חצי נכסיו).

אולם כאשר באת מצוה לידו פדיון שבויים או עוללים שאלו לחם וכיו"ב אז חיובא רמיא עליה ליתן חומש מנכסיו ומדת חסידות הוא שיוסיף כהנה וכהנה ותהא רוח נדיבה שבו מסלקת את הדמים וזה מדוקדק בלשון המבזבו אל יבזבו יותר מחומש דווקא מבזבו שמחלק נכסיו לעניים בלי שאלה ובלי סיבה מחודשת אבל כשבאת מצוה לידו לא מבעיא חומש דחייב בו מן הדין, אלא דיוכל להוסיף תת כוחו, כבד את ה' מהונך, וחסיד מיתקרי. ע"כ תורף דברי קדוש מדבר מרן החיד"א זיע"א.

ולפ"ז יש לומר בהגיע שבת שפיר הוי באת מצוה לידו דיוכל ליתן בעד נפש יתירה יותר מחומש וחסיד מיתקרי מה גם אפשר דמעיקרא לא נאמרו שיעורין הללו אלא לבעל נכסים דבאיזהו מקומן אל יוציא יותר מחומש כדי שלא יהיה תוהה על הראשונות בהתמוטטות מעמדו ובאיזהו מקומן התירו לו לסיבות ידועות.

אבל רוב האדם אף אי בהרווחה קיימי הרווחתם במדה ובמשורה כדי הוצאותם על כמה ירחים ותו לא ואינם בעלי נכסים כל לגבם לא נאמרו שיעורין הללו.

ואני מסיים בלשון מוהר"ר אליהו הכהן מאיזמיר זיע"א בס' שבט מוסר (פרק ט"ז אותיות ק"ג ק"ד) וז"ל בני, הוי זהיר כשאתה מוציא הוצאות לסעודת שבת ומועד, הוצא אותם בעוד שאתה רעב, שע"י כך תרבה בהוצאה, לפי שהרעב יראה לו שלא ישבע ומרבה לקנות. ובימי השבוע להפך, אחר שאתה שבע צא לקנות. הוי זהיר כל הוצאה שאתה מוציא לדבר מצוה יהיה בשמחה רבה ותזכה לעושר ולחכמה עכ"ל. והי"ת יזכנו להוציא בעין יפה ובשמחה לכבוד שבת משוש לבנו, וזוכה לכל הברכות האמורות ועל כולן לדבקה בו יתברך ויתעלה אכ"ר.

קבלת עול מלכות שמים / דרשת הרב סיני אדלר
שליט"א לעשרה בטבת תשע"ד³

³ הסיכום נערך על ידי (ליאור אשד), והרי ידוע שאי אפשר לדייק במסירת הדברים, ולכן אין אחריות הרב סיני שליט"א על הדברים הנאמרים כאן, ובפרט שהדברים סוכמו בסגנון שלי.

⁴ בב"ר (צח, ח): "עד פי יבא שילו - זה מלך המשיח, ולו יקָהָת עֲמִים - שהוא בא ומקחה שינייהם של עובדי כוכבים".

אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה, שנאמר: וְהִכְרַתִּי מִפֶּן צַדִּיק וְרָשָׁע (יחזקאל כא, ח)."

ולפי הסבר זה מתורצות כל השאלות. מאחר ויעקב צופה בעיני רוחו בכל הצרות העתידות, ובפרט באלו שלפני ביאת המשיח, ולכן הסתלקה ממנו שכינה (ולא יכול היה לראות את הקץ הטוב), שהרי אמרו חז"ל (שבת ל:) אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ומאחר והיה ליעקב אבינו צער בראיה העתידית הזאת, מרוב הצער נסתלקה ממנו השכינה (מתורצת שאלה א), ולכן חשד יעקב בבנים שאינם נוהגים כשורה, כי השבטים הם אלו שצריכים לחנך את הדור הבא (שעתיד עתה להיכנס בעול השעבוד המצרי) לאמונה גדולה בה' למרות הצרות, ויתכן מאוד שחינוך לקוי, יעמיד את אמונת ישראל במשבר קשה, כאשר יתחילו הצרות הנוראות מפרעה מלך מצרים (מתורצת שאלה ב. ע"כ מזרו יעקב את השבטים לחנך את צאצאיהם לאמונה חזקה בה', שתעמוד למרות הצרות הנוראות העתידות להיות מנת חלקם מיד פרעה מלך מצרים. דהיינו, שהאמונה תהיה יותר חזקה מהצרות, וכמו שמצינו אצל האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, שלא נכנע לנאצים, והחמיר על עצמו מאוד בקשר לקיום המצוות, וכשלעצמו שרד את השואה הנוראה.), ולכן יעקב אבינו חושש שיש בלבם איזושהי מחלוקת על הנהגת ה' עמו, שבסופה להביא חלילה לעזיבת ה' אצל הצאצאים (מתורצת שאלה ג), ולכן יש הכרח לזרזם על מצות יחוד השם, שעליו אמרו חז"ל במשנה (ברכות ט, ה) עה"פ (דברים ו, ה): "וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְכוּ' וּבְכָל מְאֹדָךְ", וז"ל: "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד", ואפילו נוהג עמך במדה רעה (לפי דעתך), כי חלילה אם לא יזרזם על העניין הגדול הזה, לא יעמדו חלילה בניסיונות ובשעת רעה יכולים חלילה לכפור בה' (מתורצת שאלה ד).

את ההרגשה הנוראה הזו של יעקב אבינו, חש גם משה רבינו בשעה שצפה בעתיד, כפי שמתארים חז"ל (מנחות כט:): "אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות, אמר לפניו: רבש"ע! מי מעכב על ירך (מה שכתבת שאתה צריך להוסיף עוד עליהם כתרים) – רש"י)? אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע! הראהו לי, אמר לו: חזור לאחורך... אמר לפניו: רבונו של עולם, הראיתני תורתו, הראני שכרו, אמר לו: חזור לאחורך. חזר לאחוריו, ראה ששוקלין בשרו במקולין (כלומר עומד למכירה באיטליז), אמר לפניו: רבש"ע! זו תורה וזו שכרה? א"ל: שתוק, כך עלה במחשבה לפני". משה רבינו, אב הנביאים, בראותו תופעה זו (ששוקלין בשרו של רבי עקיבא במקולין) שאל: "זו תורה וזו שכרה?", מכאן אנו לומדים, שבמצבים קשים, עלולות להתעורר שאלות נוקבות הנוגעות בעיקרי האמונה (כגון

⁶ על אגדות כאלו וכיוצא בהן כתב הרשב"א (ברכות ו.) "יש בהן סתור ונגלה, כפרי ועלה".

על כך קשים כמה קושיות: א. אם מחשבתו של יעקב נתונה בתקופה כל כך מעולה, שהטובה מזומנת לכל ישראל, אדרבה עליו להיות בשמחה עצומה, דבר שמושך את השכינה על האדם, ולא חלילה להיות במצב שהשכינה מסתלקת ממנו. ב. מדוע יעקב אבינו חושד בבנים שאינם נוהגים כשורה (שמא ח"ו יש במטתי פסול)? ג. במדרש ב"ר (צח, ג. ספרי ואתחנן, פיסקא לא) מתואר, שיעקב חושד בבניו: "שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקדוש ברוך הוא", ולכאורה מה עשו שכה הוא חושד בהם? ד. כתב הרמב"ם (הל' ק"ש א, ד): "מסורת היא בידינו שבשעה שקבץ יעקב אבינו את בניו במצרים בשעת מיתתו ציום וזרזם על יחוד השם ועל דרך ה' שהלך בה אברהם ויצחק אביו ושאל אותם ואמר להם בני שמא יש בכם פסלות מי שאינו עומד עמי ביחוד השם כענין שאמר לנו משה רבינו (דברים כט, יז) פֶּן יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה וְגו' ענו כולם ואמרו שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, כלומר שמע ממנו אבינו ישראל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, לפיכך נהגו כל ישראל לומר שבח ששבח בו ישראל הזקן אחר פסוק זה", לכאורה יש להבין מדוע יעקב מזרו את בניו "על יחוד השם" בהקשר לקץ הימין, והרי בכל מקרה לפני מותו מוכרח לצוות את צאצאיו על החובה ללכת בדרך הישרה, וכשם שנאמר באברהם (בראשית יח, יט): "כִּי יִדְעִיתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", וכי מוכרחים את עניין קץ הגאולה בשביל הציזוי לבנים?

לכן נראה לומר שכוונת הגמ' ב"קץ הימין", היא לתקופה שלפני בא המשיח, כלומר לחבלי משיח, אלו הצרות שיהיו לפני ביאת המשיח⁵, שאז כפי שראינו בדורנו ניתנה למשחית רשות ואינו מבחין בין צדיק לרשע, וכמו שאמרו חז"ל בבבא קמא (ט): "תאני רב יוסף, מאי דכתיב: וְאֵתָם לֹא תִצָּאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרַת (שמות יב, כב)? כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים; ולא עוד,

⁵ אמנם אין אלו דברי הרמב"ן הנ"ל, שהרי הפסוק שמביא הרמב"ן מתפרש בחז"ל (עי' הערה קודמת) על הנקמה שיטול ה' מהעמים לעתיד לבא, ולא על הצרות שהם עתידים לעשות לישראל בזמן חבלי משיח. וכן (כהבנה זו ברמב"ן) ביאר רבי עובדיה ספורנו (בראשית מט, א) במפורש, וז"ל: "בְּאֲחֵרֵית הַיָּמִים. לקץ הימין בבוא גואל שיהיה אחרית ימי האומות אויבי ה' ומלכותם שתתמלא סאתם עד סוף מלואה כאמרו פִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם (ירמיהו מו, כח) וכזה דבר בלעם באמרו בְּאֲחֵרֵית הַיָּמִים [במדבר כד, יד. שם פסוקים יז-כג: "דָּרְךָ כּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב וְקֶסֶם שֶׁכָּט מִיִּשְׂרָאֵל וּמְחַץ פְּאֵתֵי מוֹאָב וְקָרְקַר כָּל בְּנֵי שֵׁת. וְהָיָה אֲדָם? רָשָׁה וְהָיָה יִרְשָׁה שְׁעִיר אִיבֵיו וְיִשְׂרָאֵל עֲשֶׂה חֵיל... רִאשִׁית גּוֹיִם עֲמַלְק וְאַחֲרָיו עֲדֵי אֲבָד... אוֹי מִי חָזָה מִשְׁמוֹ אֱלִי...]. כמו שהעיד באמרו וְקָרְקַר כָּל בְּנֵי שֵׁת, וכן הנביאים באמרו וְהָיָה בְּאֲחֵרֵית הַיָּמִים יְהִי הַר בֵּית ה' נָכוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים (מִיכָה ד, א) וזה הגיד יעקב בזה באמרו פִּי בָא שִׁילוֹ לָלוּ וְקָתַת עַמִּים אֲסְרֵי לַגֶּן עִירוֹ וְכוּ' (בראשית מט, י - יא). ומתאימים הדברים לדרשת רבי יוחנן (סנהדרין צט.) "עשה"פ (ישעיה סג, ד): "כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלָבִי וְשֵׁת גְּאוּלֵי בָּאָה", וז"ל: "מאי יום נֶקֶם בְּלָבִי? אמר רבי יוחנן: ללבי גיליתי, לאבריי לא גיליתי", כלומר שיום שהקב"ה לוקח נקם מהגוים הוא נסתר ונעלם, ובפשטות מטעם זה נסתלקה השכינה מיעקב אבינו, שלא יגלה היום הזה, והטעם כדי לבחון את ישראל באמונתם. וכן משמע בברייתא בפסחים (נד): "יתנו רבנן: שבעה דברים מכוסים מבני אדם, אלו הן: יום המיתה, ויום הנחמה, ועומק הדין, ואין אדם יודע מה בלבו של חבירו, ואין אדם יודע במה משתכר, ומלכות בית דוד מתי תחזור, ומלכות חייבת מתי תכלה".

שאלות בענייני שכר ועונש למשל, שאלת צדיק ורע לו רשע וטוב לו וכדומה).

כאשר יעקב אבינו ראה את הגזירות שעתידות לבא על ישראל, רצה להיוודע אם אמנם בשעות קשות כאלה יעמדו צאצאיו בניסיון. חששו התחזק כאשר הרגיש בסילוק השכינה ממנו, ואז עלתה בלבו המחשבה, שמא לא יעמדו צאצאיו בניסיון. יעקב רצה לגלות לבניו את הצרות הגדולות שיהיו לפני ביאת המשיח, ולכן שאל אותם אם הם יכולים לעמוד באמונה בה' ולא לחלוק על ה' במצבים קשים (ב"ר צח, ג. מובא לעיל שאלה ג), והכל כדי לוודא שאין להם אפילו פקפוק קל באמונה. על כך השיבו לו בניו נחרצות: "שמע ישׂראל ה' אלהינו ה' אֶחָד" (פסחים נו.).

הרב סיני שליט"א, מצא כדבריו בשפתי חכמים, שכתב וז"ל: "הואיל וכתוב האֶסְפֹּ (בראשית מט, א) והקֶבֶצוּ (שם ב) שתי לשונות, רמז (יש בלשון השניה) לקץ, דכתיב וּנְפִצוּת יְהוּדָה יִקְבֹּץ (ישעיה יא, יב), וכתוב (צפניה ג, יט) וְהִנְדָּחָה אֶקְבֹּץ, שהוא רמז לגלות האחרון. ועי' (שלא רק בגלל הלשון הכפולה, יודעים אנו שפסוק זה רומז לקץ, אלא) מדכתיב בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים למה לי? אלא רמז לקץ הימים שיהיה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים".

רבי יצחק עראמה בעקדת יצחק (שער לג) שילב בין הדעה המקובלת (ימות המשיח הכוללים: נקם מהגוים וטובת בית ישראל) לבין פירוש הרב סיני (חבלי משיח), וז"ל: "הקץ השני והוא סוף וקץ כל התלאות והצרות והשעבודים העתידות לבא על האומה הזאת, ותחלת פדיונם וצמיחת ישועתם ביד המשיח המקווה, אשר עליו רמז גם כן באומרו עד אֶשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה (בראשית לג, יד. וביארו

7 ברבינו בחיי (בראשית מט, א) "הזכיר בה שתי לשונות והם: האֶסְפֹּ והקֶבֶצוּ, לרמוז על שני קבוצים, הם: נדחי ישראל ונפוצות יהודה, על שם הכתוב: (ישעיה יא, יב) וְאֶסְפֹּ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפִצוּת יְהוּדָה יִקְבֹּץ, ואמר הכתוב ג"כ: (ישעיה נו, ח) מִקְבֹּץ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֶקְבֹּץ עֲלֵי וְלִקְבֹּצָיו. כלומר עוד אוסיף קבוץ אחר, זהו שבט יהודה ובנימין, על הנקבצים ההם והם עשרת השבטים, ולא מצינו קבוץ כל גלות ישראל כי אם בגאולת ארץ מצרים ובגאולה זו העתידה, ומה אמר הכתוב: (ישעיה יא, יא) יוֹסִיף אֲדֹנָי שְׁנֵית יְדוֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ, אמר שנית כנגד גאולת ישראל ממצרים ששם היו כל ישראל מקובצים, כי בגאולת בבל לא נתקבצו כלם [והביאו השל"ה, סוף פרי יוחי: "באחרית הימים תיראו...], כי אם יבא משיח בן יוסף קודם משיח בן דוד..., (ותכלית משיח בן יוסף לקבץ כל ישראל אל ארץ ישראל) קיבוץ כל ישראל לא היה אלא במצרים..., ולעתיד כימי צאתנו ממצרים כן יראנו נפלאות, לקבץ כל ישראל, ואז יקוים מה שאמר יעקב אבינו האֶסְפֹּ והקֶבֶצוּ רומז על מה שנאמר וְאֶסְפֹּ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפִצוּת יְהוּדָה יִקְבֹּץ, אמן וכן יהי רצון. נשלם פרשת יוחי, בעזרת כל ה' הוא אמר ויהי...". ונביא מעט פסוקים מעניין קיבוץ הגלויות: נאמר בתורה (דברים ל, ד): "אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצְהַ שְׂמַיִם מִשֶּׁם יִקְבֹּצֶה ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשֶּׁם יִקְחֶדָּךְ, ובישעיה (יא, יב): "וְנִשְׂאָ נְסֵי לְגוֹיִם וְאֶסְפֹּ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפִצוּת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע פְּנּוֹת הָאָרֶץ", ובהושע (ב, ב): "וּנְקַבְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִחְדּוּ וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלּוּ מִן הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם יְזַרְעֵאל", ובירמיה (לב, לז): "הִנְנִי מְקַבְּצִים מִכָּל הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר הִדְחַתִּים שָׁם בְּאֶפְרַיִם וּבְחֻמַּתֵי יְבֻקָּץ גָּדוֹל וְהִשְׁבַּתִּים אֶל הַמִּקּוֹם הַזֶּה וְהִשְׁבַּתִּים לְבִטְחִי, ועוד שם (ל, ז): "וְאָתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֶי יַעֲקֹב נָא ה' וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַ מִרְחוֹק וְאֵת זֶרְעֶךָ מֵאָרֶץ שְׁבָיִם וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֵן וְאִין מִחֲרִידִי, ובישעיה (לה, ז): "וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבּוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרָנָה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שְׂשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאֶנְחָה".

חז"ל בב"ר עח, יד, שהכוונה למה שנאמר בעובדיה פסוק כא: "וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ וְהִיָּתָה לְה' הַמְּלוֹכָה". ואשר אליו נתנבאו כל הנביאים..., אע"פ שהיה בלבו לגלותו ברוח הקדש אשר עליו בידיעתו, אלא שראה שהטוב והישר הסתר דבר".

את התשובה הנחרצת של בני יעקב (המלמדת על גדול אמונתם של ישראל, שהם מאמינים בו גם בשעות קשות), ניתן לחבר שוב אל רבי עקיבא, וכפי שאומרים חז"ל (ברכות סא:): "בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו? היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: זו תורה וזו שכרה? ממתים יָדָךְ ה' ממתים וגו' (תהלים יז, יד. רש"י: "מידך היה לו למות, ולא מידי בשר ודם")! - אמר להם: חֲלָקֶם בְּחַיִּים (תהלים שם). יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שאתה מזומן לחיי העולם הבא". ומכאן אנו לומדים, שגם בשעות קשות, אין לנו לשאול שאלות על הנהגת ה' בעולם, אלא עלינו להאמין שכולה לטובתנו, ולהאמין במה שאמרה התורה (דברים לב, ד): "הַצּוֹר תִּמְמִים פָּעָלוּ כִּי כָל דְּרָכָיו מְשֻׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא", ובתהלים (יא, ז): "כִּי צְדִיק ה' צְדָקוֹת אָהֵב יֵשֶׁר יַחֲזוּ פְּנֵימוֹ".

לא רק רבי עקיבא עשה כן. במשך דורות רבים, כשעלו בני ישראל על המוקד קידשו את השם, והכריזו קבל העולם כולו: "שמע ישׂראל ה' אלהינו ה' אֶחָד".

בספר לעולם אודך (של הרב סיני אדלר שליט"א, עמ' לז - לח. ע"ש) מספר הרב סיני שליט"א, על שאירע במחנה ההשמדה אושוויץ לפני למעלה מששים ותשע שנים, בראש השנה תש"ה.

המן הרשע של דורנו אנו (הנאצים), וכל הנלווים אליו (כלומר העם הגרמני, ושאר המדינות האירופאיות שסייעו לגרמנים), רצו להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. מאידך גיסא, היו זקוקים לכוחות עבודה בעורף, כי בשנת תש"ה כל העם הגרמני היה מגוייס לצבא, וכוחות העבודה בעורף היו חסרים, והיהודים שהיו פנויים, שימשו כידיים עובדות. לשם כך היה עליהם למיין מי מתאים להם לעבודה, ולשם כך הם ערכו את הסלקציות. כל מי שהגיע לאושוויץ עבר סלקציה (מיון). באותה הפעם עליה מסופר, נעשתה סלקציה נוספת (למי שהצליחו לעבור את הסלקציה הראשונה). אולם היא לא נערכה לכלל תושבי המחנה, אלא לנערים בלבד. היתה זו סלקציה סמלית. הפעם תקעו יתד באדמה, והניחו סרגל על היתד בגובה מטר וחצי, וציוו על הנערים לעבור שם, מי שראשו נגע בסרגל נשאר במחנה כרגיל, ומי שלא הגיע ראשו לשם, הופלט מכולם. סך כל הנפלטים היו בערך כחמש מאות

נערים, הם הוכנסו לתוך צריף נעול סוגר ובריה, עליו הופקדה שמירה קפדנית, ובמסגרתה, שומרים רבים נמצאים סביבו.

מדוע הגרמנים עשו זאת?

באותה תקופה היה שבועון גרמני בשם 'השטימר', שכולו היה מיוחד ללבנות שנאה ליהודים (כל כולו שנאת ישראל והסתה נגד היהודים), שם הביאו מאמרי חז"ל ומדרשים, ולקראת אותו ראש השנה של שנת תש"ה, הם הביאו מאמרים על כך שהקב"ה מעביר בראש השנה את צאנו תחת שבטו (וביניהם המאמר בר"ה ית. "בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון"). ואומר הרב סיני: הדבר לא היה תמוה, שכן הם טענו שהם מאמינים באלהים, ואמר הרב סיני שליט"א: "על כל האבזמים והחגורות של החיילים הגרמנים היה כתוב: 'אלהים איתנו', כמו עיני ראיתי זאת. המנהיג שלהם אמר: 'אלהים בשמים, ואני על הארץ'". ולכן (כדי להראות שהוא שליט בארץ) הם החליטו לערוך את הסלקציה הנוספת בראש השנה (שהוא יום שישראל עוברים בו תחת השבט). כמו כן באותה שנה הם ערכו סלקציה כזו גם ביום כיפור, ולאחר מכן בשמחת תורה.

אע"פ שהייתי נער, היה לי תפקיד 'חשוב' (רץ) שליח של קציני האס אס במחנה, ולכן לא נכללתי בסלקציות הנ"ל. אולם במסגרת תפקידי התאפשר לי להתגנב אל תוך הצריף בו נכלאו הנערים, (כנראה שנכנסתי לשם כדי לעודד את הנערים). המצב היה נוראי. הם ידעו מה עומד לקרות עמדם בשעות הספורות (רצח בתאי הגזים). כולם היו בני נוער חרדים לדבר ה' מארץ הונגריה.

גם הרב צבי מייזליש זצ"ל (שמאוחר יותר ניצל מהמחנות, ופגשתי אותו אחרי המלחמה), הצליח להיכנס אל תוך אותו צריף באותו ראש השנה. הוא הצליח להשיג שופר ותקע בו בעבור הנערים (בהערה בספר המצוטט לקמן כתוב שבאותו היום תקע כבר עשרים פעם במחנה אושוויץ), כמו כן דיבר לפניהם דברי חיזוק.

לאחר המלחמה הוציא הרב מייזליש זצ"ל ספר בשם 'מקדשי השם' (ב' חלקים), ושם (חלק א, שער מחמדים, עמ' יג, אות ט) הוא מספר את הסיפור הבא, ואותו אני מצטט:

"ועצור במילין לא אוכל, ואספרה למען ידעו הדורות הבאים את גודל מסירות הנפש ודיבורים קדושים ששמעו אזני, מהני בחורים צעירים, כשעה חדא לפני הובילם לבית המוקד. אחרי התקיעות כשרציתי לצאת חוצה עמד בחור אחד וצעק בבכיה גדולה: חברים חביבים! הרבי אמר לנו התחזקות דאפילו חרב חדה וכו',⁸ ואני אומר לכם (המשפט הבא נמצא במקור ביידיש): אנו יכולים לקוות לטוב יותר, אבל אנחנו צריכים להיות מוכנים גם לרע ביותר. למען השם, אחים, אל נשכח ברגע האחרון לצעוק בכוונה שְׁמַע

⁸ בברכות (י). "אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים".

יְשָׁרָאֵל. וצעקו כולם בקול רעש גדול כל הפסוק שְׁמַע יְשָׁרָאֵל וכו', בבכיה ובהתלהבות גדולה, ואחר כך עמד אחר ואמר אין אנו אומרים יישר כח להרבי בעד גודל מסירות נפשו שזיכה אותנו במצוה אחרונה, מצות תקיעת שופר, אכן נברך אותו כולנו יחד שבזכות זה ה' יתברך יעזור, שהרבי יזכה לצאת בחיים ובריאות. ואנו כל העם בקול רם אמנ ואמן".

וזה למעשה, מה שענו השבטים ליעקב אבינו, שאפילו יהיו לישראל צרות רבות ורעות, בכל זאת לא יסורו מאמונתם בה'. זוהי מצות יחוד ה' וקבלת עול מלכות שמים שלמה.

כתב רבי יצחק עראמה בעקדת יצחק (שער לג): "פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, רמו להם שלא הי' כוונת ההעלם להיותם חשודים בשום ספק באמונת מציאותו ואחדותו ויכולתו יתברך חלילה, רק כדי שתהא עליהם קבלת עול מלכות שמים שלימה לעולם ועד, מבלי שום הרהור ומחשבה הגורמים לפרוק עולם בשום צד".

יתן ה' שלא תהיינה צרות עוד, וכל אלו שכבר עברו עלינו הנן אותן הגזרות של חבלי המשיח שבא יבוא במהרה בימינו.

הרה"ג אברהם הלוי שליט"א מו"ל הגליון הנפלא "הוד השבת" אלעד

כל מה שלא גילו לך על "סגולות ובאבות"
וְנַעֲמַן שֶׁר צָבָא מֶלֶךְ אָרָם... הִיָּה... מְצַרְע... וַיִּשְׁלַח אֵלָיו
אֱלִישֶׁע מֶלֶאךָ לֵאמֹר, הֲלוֹךְ וְרַחֲצֵת שְׁבַע פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּן,
וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרְךָ לֶף וַיְטַהֵר: וַיִּקְצַף נַעֲמָן... וַיֹּאמֶר, הִנֵּה אֲמַרְתִּי...
הַנִּיף יָדוּ... וְאִסָּף הַמְצַרְע... וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ בַּחֲמָה: וַיִּגְשׂוּ עֲבָדָיו
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ, אָבִי, דַּבֵּר גְּדוֹל הַנְּבִיא דַבֵּר אֵלָיךְ...
וַיֵּרֶד וַיִּטְבַּל בַּיַּרְדֵּן שְׁבַע פְּעָמִים כַּדָּבָר אִישׁ הָאֱלֹקִים, וַיֵּשֶׁב
בְּשָׂרוֹ כְּבֶשֶׂר נֶעֶר קִטָּן וַיְטַהֵר... וַיֹּאמֶר, הִנֵּה נָא יִדְעֵתִי כִּי אֵין
אֱלֹקִים בְּכָל הָאָרֶץ - כִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל (מלכים ב', ה' א' - ט"ו).

נעמן שר צבא מלך ארם חלה "בצרעת", ולא נמצא מזור למחלתו. הוא ניסה את כל התרופות, חיפש את כל הסגולות, אך דבר לא עזר - ומצבו לא שפר. נעמן הלך לפותחים בקלפים, חוזים בכוכבים, חוזים ושובבים, קוראים בקפה ומעיינים בתה ובודקים בקקאו ועושים קולות של מיהו, אך אף אחד לא הצליח להושיעו.

לפתע נודע לו שיש בישראל נביא וגם חוזה, אשר בכוחו לחולל ישועות וגם לרפא. נעמן יצא את ביתו, התניע את הסוסים, והמריא לביתו של הנביא. הוא לקח מספר והמתין לתורו, וציפה שהנביא יעשה "קוסמות" וירפא את מחלתו. לפתע הדלת נפתחה, ושליחו של הנביא העביר לנעמן את ההודעה הבאה: הנביא ביקשני להודיעך שאם תטבול שבע פעמים בנהר הירדן, בשרך יתרפא ויתחדש ויתעדן.

באותו רגע רעש ורגז נעמן! הוא היה בטוח שאלישע הנביא יעשה קוסמות "ויניף את ידו על מקום הצרעת -

והצרעת תעלם, או יעשה לו איזה "אוקוס פוקוס" אחר, ולאכזבתו, אלישע שולח אותו לטבול בנהר הירדן שבע פעמים. לא סגולה על טבעית ולא פיתרון מיסטי, אלא סתם דחייה בקש.

כאשר ראו עבדי נעמן שהוא לא מאמין בדברי אלישע ומסרב לטבול בירדן, הם החלו להפעיל עליו לחץ "שיתגמש" ולא יחמיץ את שעת הכושר הזו. **וַיִּגְשׂוּ עַבְדָּיו וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ: אָבִי, דָּבֵר גְדוֹל הַנְּבִיא דְבַר אֵלֶיךָ...**

ברגע האחרון נכנע נעמן ללחץ עבדיו, **וַיֵּרֶד וַיִּטְבַּל בַּיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים כְּדָבַר אִישׁ הָאֱלֹקִים, וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ כְּבָשָׂר נֶעַר קִטָּן וַיִּטְהַר.**

פתאום מתברר לנועמן שהפתרון הפשוט והרדוד של הנביא – לא היה סתם גיבובי מילים, אלא זה היה פיתרון מדויק ומושלם לבעייתו – שהוביל אותו ל-100% הצלחה! במילים אחרות, התברר לו שהישועה לא חייבת לבוא על ידי "אוקוס פוקוס" ומיסטיקה וקשקושיה – כמו שהוא חשב, אלא גם דברים פשוטים יכולים להוות סגולה נפלאה, אם הם נאמרים על ידי נביא קדוש.

באותו רגע חזר נעמן אל אלישע הנביא ואמר לו: **הִנֵּה נָא יַדְעֵתִי כִּי אֵין אֱלֹקִים בְּכָל הָאָרֶץ – כִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל,** (אשר נביאיו יכולים להתערב במעשה הבריאה ולשנות אותה כרצונם).

עד כאן הסיפור המעניין של נעמן, אשר ממנו אנו למדים שתי יסודות חזקים ונפלאים:

(א) כוחו של הרב גדול, ומי ששומע לדבריו ומתבטל לעצתו "במדויק", זוכה לישועה. (ב) לא צריך לחפש סגולות עם קרניים או להנחית חידושים מהשמים, אלא גם דברים פשוטים ושפויים, זולים ועממיים, אם הם נאמרים על ידי תלמיד חכם, הרי שזה הפיתרון המושלם – הכי טוב שבעולם!

כלפי מה הדברים אמורים? אחד המצרכים המבוקשים ביותר בדורנו, זו "הסגולה". אנשים אוהבים מאוד את המוצר המרתק והמפנק הזה, אשר בכוחו לחולל פלאות – ולעשות ישועות – ולפתור בעיות – ולהשקט חלומות – ולפקוד עקרות – ולהצמיח ירקות – ולהרטיט לבבות – ולמלא כל משאלות.

יש אנשים שנמשכים לסגולות כמו הברזל הנמשך אחר המגנט, ויש המחזרים אחרי מצרך זה – כאילו שמדובר באוויר הנחוץ לנשימה.

לאור הביקוש הרב בתחום, לא פלא שתעשיית הסגולות המריאה לשחקים והתפתחה יותר מהר ממהירות האור.

למי שלא יודע, משווקים היום בתוך קופסאות שימורים "אוויר מהכותל", מים מעמוקה, חול מהקבר של הדג שאמר "שמע ישראל", מוכרים לנו חוטים מהמערה של חנה ושבעת בניה... עין של דג, שיערה של קוף, כנף של יתוש, כרבות של נמר... זה סגולה לזה וזה סגולה לזה... יש לנו "קטלוג" של סגולות עם מק"טים מסודרים – לכל עניין, אין מה לומר, "זכינו!" אנחנו "עם סגולה" כפשוטו.

זה לא פלא שאנשים שיש להם צרות ובעיות, מחפשים את הבאבא עם הזקן הכי ארוך והגבות העבות, זה עם הג'לביה הלבנה והארוכה – שכל הזמן עוצם עיניים ומסתובב בחוצות קיריה ועושה "תיקונים", האיש שיודע לעשות סגולות עם ריח של ערק ונרות מְרַצְדִים – תוך כדי

עצימת עיניים ועצירת הנשימה והשמעת כרחורים "מהנשמה", וככל שהאיש יותר מיסטי ועושה רעש של קבליסטי ורושם מאוד בומבסטי, כך האנשים מושפעים ממנו יותר – וצמאים לקבל ממנו "סגולות" וישועות. אלא שהאנשים המתוקים הללו שכחו פרט מאוד מעניין.

בתורה הנפלאה שלנו יש סגולות לכל דבר – ובחינם! ולא מדובר בסתם סגולות שלא ברור מהיכן מקורן – ומה תאריך הייצור שלהם, אלא מדובר בסגולות מקוריות שיש עליהם חותמת מבורא עולם!

יש לנו סגולות להצלחה, לפרנסה, לבריאות, לשמחה, לחינוך ילדים, לשלום בית, לעושר, והרשימה עוד ארוכה ועמוקה. רוצים מקבץ קצרצר מתוך ים הסגולות הפזורים בתורה ובמצוות?

נטילת ידים – סגולה לעושר. (אוה"ח קנ"ח י'). **זלזול בנטילת ידים** – סגולה לעניות (שבת סב:). **אדם שיש בו יראת שמים** – דבריו נשמעין (ברכות ו:). **כל הקובע מקום לתפלתו** – אויביו נופלים תחתיו (ברכות ז:). **כל המשלים פרשיותיו עם הצבור** – מאריכים לו ימיו ושנותיו (ברכות ח:). **העוסק בתורה ובגמילות חסדים** – אויביו נופלים לפניו (ב"ק יז:). **המתפלל על חברו בכל נושא** – נענה תחילה (ב"ק צב:). **מעשרות** – סגולה לעושר (שבת קט:). **לכבד את התורה** – סגולה לעושר (שם). **לכבד את השבת** – סגולה לעושר (שם). **להשקיע באשה ובתכשיטיה** – סגולה לעושר (ב"מ נט:). **להיזהר בנרות שבת** – מביא הצלחה בחינוך הילדים (שבת כג:). **כיפה** – סגולה ליראת שמים (שבת קנ:). **ברכת אשר יצר** "בכוונה" – סגולה לבריאות (בשם החפץ חיים). **ברכת המזון** – סגולה לפרנסה – ולהינצל מחרון אף (באר היטב או"ח קפ"ה א').

זו רק רשימה חלקית של סגולות, ומי שמעיין היטב, מגלה שבתורתנו היקרה זרועים עוד הרבה סגולות נפלאות. אם כן מדוע אנשים מחזרים אחר הבאבא ומחפשים אצלו סגולה יותר מודרנית? מי קבע שזה יותר מוצלח?

אם כבר נגענו ונגסנו בנושא "הסגולות", נגלה כאן "תגלית מאוד מעניינת", סוד כמוס אשר מוכרי הסגולות לא מגלים ללקוחותיהם.

בשמים יש אלוקים, והוא זה שמחליט מה מגיע לכל אחד, ופעמים שהבורא גוזר על האדם צרה מסוימת – מחמת איזה חשבון. במצב כזה, באמת יש כוח לסגולה להעביר את רוע הגזרה – ולגרום לאדם לעבור תהליך שהוא בבחינת "משנה מקום משנה מזל". אלא "שהמשנה ברורה" מגלה לנו עדכון קטן.

בורא עולם טמן בתורה סגולות רבות – אשר בכוחן להועיל לאדם, אלא שפעמים הסגולות לא פועלות ולא מועילות. מדוע? מפני שהחטאים והעוונות של האדם – מעכבים את הישועה (אוה"ח קנ"ט מ"ב ס"ק ל"ח).

משל למה הדבר דומה? **לצינור רוחני היורד מהשמים עד לאדם, ובתוכו מוזרם לאדם השפע והישועה.** כאשר "הצינור" הזה חלול ונקי, אזי השפע והישועה מצליחים להגיע לאדם – והוא נושע. אך אם האדם בעל עבירות וחטאים, הרי שנוצרת בצינור "סתימה", והסגולה לא מצליחה להביא לאדם את השפע והברכה.

שמיים עומדים בחוץ ומספרים על הרב מעשה ניסים, ועוף השמים כבר מוליך את "הקול" – ובוזה נגמר הכל.

לאחר מכן הבאבא מוריד את הג'לביה על הראש ונוסע לקברות צדיקים, שם הוא עוצר מטר מאיזה ציון "עמוס", השמיים קופצים מהמכונת ומקיפים את הרכב, וצועקים: **לא להתקרב לרב, לא להתקרב לרב.**

באותו רגע שהאנשים שומעים את הקריאות "לא להתקרב לרב", הסקרנות זורמת בעורקיהם – והם מתחילים להתעניין ברב, ומתעקשים להביט על זיו פניו. מטבע הדברים ההמון מתחיל לזרום לכיוון המכונת של הרב, האזור מתחיל להיות עמוס ולחוץ, שהרי כולם רוצים "שהצדיק הקדוש" יאציל אליהם מברכתו.

כאשר רואים השמיים שהציבור מתחיל לגלות התעניינות ברב, הם מתלהבים מהעסק וממשיכים לשווק את הרב ולצעוק **"לא להתקרב לרב!"**

בינתיים עוברת הרינה במחנה שהבאבא מפורטריקו המפורסם נמצא ברכב, וכעת הוא באמצע שיחת וועידה עם מלאכי עליון, והציבור מתבקש שלא להפריע לו. כמובן שכולם שואלים "מי זה הבאבא מפורטריקו"? והשמיים הנחמדים עונים: מה, לא שמעתם?! הרב הזה פקד עקרות, ריפא מחלות, גידל ירקות ופעל ישועות, הרגיו ממלכות ודיבר עם עופות... השמיים מוסיפים "לגלות" לציבור שֶבְחוּץ לארץ הרב הזה "להיט ותכשיט". יודעי דבר מְסַפְרִים שברכותיו מגיעות עד כסא הכבוד, וכל הרקיעים והארנקים נפתחים בפניו.

הקהל מתחמם ומתלהב, אנשים מנסים להתקרב לרכב ולהביט על פניו הקדושות של הצדיק הפרוש, אך השמיים "המסורים" הממונים על הסדר, מבקשים לא להפריע לרב בשיחתו עם המלאכים וחיות הקודש... בינתיים השמיים מסדרים לכל המעוניין "פגישה" עם הצדיק (ועם פנקס הצ'קים), ואוספים מההמונים פתקים ופדיון נפש להעביר לרב.

לאחר שהמחופש המלובן ויחצניו השמיים עשו את היומית שלהם בפרסום ובהכנסות, הם סוגרים את הבסטא – וחוזרים אחרי חודש.

היום הם בציון הזה, ומחר הם בציון ההוא... בקיצור, תוך חצי שנה הקבוצה מתפרסמת, והרבה "תמימים" שוחרים לפתחם מבלי לדעת עם מי יש להם עסק. נשמע מעניין לא?

מספר הרב משה בן לולו: פעם אחת יצאתי עם בחורים מכיתה ח' לקברות צדיקים, כדי להתפלל על הצלחתם לפני המעבר לישיבה. לפתע עוצרת לידינו מכונת שרד של איזה באבא מזויף, שעושה רושם של מלאך אלוקים – היכול להחיות מתים.

החליט הרב בן לולו שזה זמן מצוין לאלף את התלמידים בינה ולהראות להם "דוגמה מהשטח" למה שכתבו חכמנו "היזהרו מהעבועים", דבר שיהא להם לכלי עזר בחיים.

הרב ניגש עם הבחורים לרכב של הבאבא – וסיפר לשמש שהבחורים הללו רוצים ללמוד בישיבה, והוא מבקש שהרב הצדיק יגיד איזה "דברי חיזוק" לבחורים.

לאחר לחץ גדול נכנע השמש, והעביר את הבקשה לרב. כמובן שהרב הסכים להגיד "חידוש מחוק" לצעירי הצאן, ולתת להם "צידה לדרך" לקראת העתיד.

מה הפיתרון? לשוב בתשובה ולהתחזק בעבודת ה', ולשחרר את הסתימה הרוחנית שבצינור הישועות. אין פיתרון אחר, ולא יעזור לעשות סגולות נוספות! מי חשב על זה פעם?

אלא שיש אנשים שלא יודעים את החשבון הזה, ולאחר שהם רואים שהסגולה לא הועילה להם, במקום לעשות תשובה ולפתוח את הסתימה בצינור הישועות – הם מחפשים סגולה נוספת. היש שטות וטיפשות גדולה מזו? מה תועיל עוד סגולה, אם הצינור המקשר בינם לבורא עולם – סתום ואטום וחתום?

שורה תחתונה: **מומלץ לעשות סגולה לישועה – ביחד עם תשובה והתקרבות לה'.** ואם עדין האדם לא נושע, אות וסימן הוא שעדיין יש לו "סתימה רוחנית" בצינור הישועות, וכנראה הוא עדיין צריך להתקרב לה' ולהתחזק "עוד קצת".

ובמקום שהבאבות יגלו ללקוחותיהם את הסוד הזה ויחכימו אותם בנקודה הפשוטה שמכלול המצוות זה בעצם "כור גרעיני" של סגולות – ומי שיתחזק במצוות יזכה לכל הישועות, במקום זה הם מנסים לשווק להם סגולות אחרות אשר חלק מהם זה בעצם מקבץ של שטויות, וחלק זה עבירה על "בחוקותיהם לא תלכו"... ואנשים תמימים שמים את כספם על קרן הצבי.

הבעיה היא שרבים לא זכו לבקר אצל באבא "מקצועי ויוקרתי", ומחמת כן קשה להם להאמין שהמצב עד כדי כך. משום כך, נשתדל מעל גבי במה זו לשדר לציבור את התמונה מהשטח – ולשתף את כולם "בחווייה ובתחושה" המרוממת והממכרת של הבאבא. אך בטרם נמשיך – נקדים:

ישנם בדורנו צדיקים קדושים וטהורים – כמו בבא אלעזר והרב דוד בצרי ועוד, אשר הם יראי אלוקים – וכספם מוקדש לתורה ולזיכוי הרבים – ועל קדושים אלו נאמר "צדיק גוזר וה' מקיים". קדושים אלו הם אנשי אמת, ולא כלפיהם מכון המאמר חס וחלילה.

המאמר מכוון אך ורק על אותם מחופשים, המתכסים באצטלא שלא קשורה אליהם.

נא להדק חגורות, הספינה ממריאה, האינפורמציה החמה יוצאת לדרך.

ובכן, להיות באבא – זה לא עסק מסובך. כל פרחח יכול להתחזות לבאבא מנופח, אשר לו סיג ושיח עם מלאכים ושרפים, איש אשר ברכותיו קורעות את השמיים ומתקבלות לאלתר, צדיק שעניו רואות דרך קירות ותקרות, העושה "מעשה ניסים" ונפלאות, מחיה מתים ורופא חולים ומתיר אסורים וזוקף כפופים ומרוקן ארנקים ועושק תמימים.

המתכון לכך הוא בדיוק כמו כל מתכוני העוגות, ומבוסס על אותו עיקרון, וכדלהלן:

המצרכים: זקן ארוך, בקבוק ערק, כמה נרות נשמה, שלושה שמיים, קליניקה וג'לביה.

אופן ההכנה: שוכרים קליניקה באיזה חור, מדליקים בתוכה כמה נרות נשמה, מפזרים ריח של ערק, שלושה

לכן, בטרם אנו רצים אל הבאבא ומחפשים אצלו סגולה מודרנית ולא מזוהה, חובתנו להתחזק יותר במצוות – ועל ידי כך להגביר ולהגדיל בשמים את סל הסגולות והישועות שלנו. יש מי שחולק?

המפורסמות בעניין השובבי"ם מה שמפורסם בעולם הישיבות

מנהג קדום הוא לקבוע לימי תשובה ותענית את השבועות בהם קוראים בשבת את הפרשות שובבי"ם ש'מות ו'ארא ב"א מ'שפטים. (ובשנה מעוברת גם ת"ת ת'רומה ת'צודה) ובעיקר בשנה מעוברת. מנהג זה הוזכר בראשונה בדברי גדולי אשכנז בעלי המנהגים שבסוף תקופת הראשונים.

מנהג זה הובא בדברי הפוסקים, הלבוש (לבוש החור) או"ח תרפ"ה ד"ה יש מקומות, השל"ה בחלק תורה שנכתב בריש דרוש שובבי"ם ת"ת וז"ל "דרך ישראל להתעורר בהם (בשבועות שקוראים שובבי"ם ת"ת בשנת העיבור) בדרכי תשובה ביתר שאת כמוזכר בדברי הקדמונים והאחרונים, והמוסיף תשובה מוסיפים לו מהשמים.

ברוב הפוסקים הנ"ל מנהגים (טירנא) הלקט היושר הלבוש השל"ה והמג"א והפרמ"ג כתבו שיש להתענות בכל אחת משמונה השבועות הללו, בכל יום ה' בלבוש יו"ט (תרפ"ה ס"ק א.ג.) על הלבוש ולבעל התיו"ט כתב דנראה דהוא דווקא ביום ה' ואף שאין גוזרים על הציבור לכתחילה ביום ה' (ריש סי' תקע"ב) מ"מ כיוון שהוא רק בשנת העיבור אין זה נחשב כגזירה ביום ה' ובאליהו רבה (תרפ"ה סקי"א) ביאר ע"פ טעם המנהג לדעת הלבוש (שהוא לעיל דווקא ביום ה' כיון שאנשי מעמד התענו והתפללו ביום ה', ובנהגה כצאן יוסף כתב שהוא משום שביום ה' נאמר בו ברכה לדגים.

בדורות שלנו אנשים חלושים י"א שלימוד תורה ברציפות של חמש שעות – ז"ל היסוד העבודה מסלונים (ח"ג פ"ה סעיף ז' ס"ק ז') "הקובע לו ללמוד ערך ה' שעות בלא שום הפסק דיבור בעיניו ובלא ניין טעימה בעלמא ועל דרך תענית שעות. נראה לי שענין זה הוא דבר נפלא המועיל ומזכך ומכפר, ומביא אותו אדם לתשובה וכפרה מעולה". וכן נהגו רבים ההולכים בדרכיו, והאריך בזה הגה"ק בעל הנתיעבות שלום בקונטרס שובבי"ם ת"ת שיצא על ידו, או לימוד בכל ה' דפים גמ' רש"י ותוס' או לפחות או ב' דפים, הגה"ק מקלויזנבורג (מכתבי תורה, מכתב עז, מכתב תש"מ) שכך מקובל אצלו מהרה"ק מליזנסק, וכתב שם שבחורים ואברכים תלמידי חכמים שהשי"ת עוזרם ויכולים ללמוד ח"י דפים בכל יום הנה מה טוב ומה נעים. כי בזה יש סודות קדושים ומיוחדים ובכל אופן יש לדעת שיסוד התשובה הוא להתפשט מגשמיות ע"י התורה, ועיין דברי היציב אבן העזר סי' מ"א. עולה לו כתענית וכ"כ בספר אור ישר למקובל ר' מאיר פפארוש כתב "קיבלנו כי נפשו חשקה בתורה עד שיום ולילה לא יחשב בודאי לא יצטרך לתעניות

הרב פתח את החלון, והרהר במשך עשר דקות!!! הבחורים היו בטוחים שהרב עומד כעת להמטיר להם איזה חידוש מכוכב נוגה או כמוכב יותר גבוה, משהוא שלא שמעתו און אדם מעולם – ואפילו לא אוזנו של המן.

לאחר עשר דקות הבאבא מחייך לתלמידים, סוקר את פניהם החינניות, ואומר: ח' זה חכמה! לאחר מכן סגר הבאבא את החלון, וחזר לעיסוקיו "הקדושים".

עשר דקות הבאבא לא ידע מה להגיד!!! בסוף הוא גילה את פצצת המילניום, והוא החכים את כולם בסוד הכביר שהמילה "חכמה" מתחילה באות ח'. כאילו היה איזה כיוון למישהו שזה מתחיל באות ט'.

אמר להם הרב משה בן לולו: הבנתם? תזכרו את המעמד הזה, ותפנימו את מה שלימדונו חכמנו ז"ל שלא כל הנוצץ הוא זהב, ולפעמים זה שעושה רושם של מלאך ה' – אין לו כל כיוון, וחובה תמיד לבדוק במי מדובר – כדי לא ליפול ברשותותיהם של הרמאים והנוכלים.

למרבה הצער, הרבה "באבות" כאלו מסתובבים בינינו ומחלקים סגולות ונותנים עצות, ואנשים נוהרים ונוערים אחריהם ואחרי סגולותיהם ועצותיהם – ומוכנים להשקיע על כך כל הון וממון שבעולם. לא חבל?

אכן העולם מאוד מבלבל, ומי שאין לו עיניים נכונות – יכול ליפול בפח בקלות. ומה העצה כנגד זה? כיצד ימצא האדם את ידיו ורגליו בים הסגולות והבאבות, ויידע מה אמת ומה לא?

הפיתרון היחיד הוא לאמץ את המרשם הבא.

א) ללכת רק לרבנים מופרים. אין הכוונה מופרים "לצורכי מס", אלא מופרים ביראת השמים שלהם, רבנים שידוע שהם גדלו בחיק התורה וההשקפה הצרופה, ותוכם כברם.

ב) לזכור את המטר של נעמן שר צבא ארם, שלפעמים דווקא הדברים הפשוטים הם המועילים – ולא חייב שהסגולה תהא מלווה ברעש גדול וקולות וברקים.

ג) להאמין שהסגולה החזקה ביותר זה "להתבטל לעצת הרב", וכמו שראה נעמן על בשרו – שכאשר הוא התבטל לדברי הנביא וטבל בירדן – באה ישועתו בין רגע!

ד) להפנים את דבריו של "המשנה ברורה הנ"ל, שהעבירות והחטאים" של האדם מהווים "סתימה" בצינור השפע הרוחני של האדם, ויתכן וזו כל הבעיה. במילים אחרות, משמים מרעיפים על האדם שפע עצום, ויתכן אפילו שהוא כבר נענה והישועה נשלחה אליו ונמצאת ממש מעל ראשו, אלא שמחמת ריבוי העבירות שלו – יש "סתימה בצינור", והשפע לא מצליח להגיע עד אליו.

ואם האדם יתפוס את עצמו בידיים ויתחרט כהוגן על התנהגותו וישוב לבוראו, אזי הסתימה תיפתח – והישועות יזרמו כהלכה. חוץ מזה, אין פיתרון אחר.

ה) לזכור שהסגולה הגדולה ביותר זה לקיים את המצוות "בשלמות", וכמו שראינו לעיל במקבץ הסגולות הקצרצר – שבהרבה מצוות טמון כוח סגולי של ישועה גשמית ורוחנית, וממילא מתברר שככל שהאדם מקיים יותר מצוות – כך הוא נפגש עם יותר סגולות, ומדובר בסגולות הכי מקוריות והכי גבוהות אשר חתום עליהם מלך העולם – ואין ספק לגבי אמיתותן.

וסיגופים" עיין בשם משמואל מסוכטשוב (פרשת ויחי בראשית ח"ב עמ' שע"ו) שמוטב להשתעבד בביתה של תורה ולצמצם מעשיו ותהלוכותיו שיהיו בדרך התורה ולא להשתעבד לתעניות וסיגופים, וכתב בשם הגה"ק מקוצק שההולך בדרך התורה הוא הגדול שבסיגופי הגוף, וכ"כ האוהב ישראל מאפטה פרשת ויחי, ועיין קריינא דאגרתא ח"א איגרת י"ו. ועיין בחרדים במצוות התשובה שכתב שם משם האריז"ל שמי שתורתו אומנותו לא יתבטל מלימודו ויסתגף ויתענה ודי שיקבע עיתים להתבודד עם קונו ולשפוך לפניו יתברך שימחול עוונותיו. ובזרע קודש מרופשיץ כתב שובבי"ם בגימטריה ש"ס.

הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך"

בחומר האיסור ופרטי הדינים של "המפסיק ממשנתו" ובפרט בימי השובבי"ם שנהגו ישראל הקדושים ללמוד שעות רציפות

- (א) כל הפוסק מדברי תורה, ועוסק בדברי שיחה, מאכילין אותו גחלי רתמים. (חגיגה דף י"ב, ע"ב)
- (ב) המהלך בדרך ושונה, ומפסיק ממשנתו, ואומר, מה נאה אילן זה, ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו. (אבות פ"ג, מ"ז)
- (ג) האיסור להפסיק ממשנתו הוא דווקא שפוסק באמצע הענין. (שער הציון סימן רפ"ה, ס"ק י"א, ובהגהות היעב"ץ על מס' מועד קטן, דף ט' ע"א)
- (ד) לכתחילה יחמיר בכל מה שאפשר שלא ידבר שום דיבור חול עד גמר לימודו בשעה שקבע ללימוד. (יוסף אומן, [יוזפא] עמוד רס"ח)
- (ה) מותר להפסיק באמצע הלימוד להינפש, אם הוא צריך לכך, כדי שיוכל להמשיך ללמוד. (כבוד התורה, עמוד ל"ד, סעיף י"א)
- (ו) אין להפסיק באמצע הלימוד לדברים בטלים, אפילו בלשון הקודש. (כף החיים, או"ח סימן ר"ס, ס"ק כ"ח)
- (ז) אם צריך לדבר, יסגור הספר, כאילו סיים לימודו, ויועיל לו שיוכל להפסיק, ואחר כך יחזור ללימודו. (פלא יועץ, ערך דיבור, ספר יעלוזו צדיקים, דף ק"ח)
- (ח) מותר להפסיק באמצע הלימוד להתבונן ביראת ה'. (נפש החיים, שער ד', פרק ז')
- (ט) כשנצרך לדבר בזמן הלימוד, ואפשר לו לרמוז, ירמוז ולא ידבר. (ספר ובתורתו יהגה, עמוד פ', ספר עמלה של תורה, עמוד מ"ג)
- (י) הלומד, ובאמצע לימודו מפסיק לדבר דברים בטלים, נענש גם על הלימוד. (ספר חסידים, אות תתקמ"ד) וחבל שאין נזהרים בזה, ונמצא שירשים תרתי גיהנם רחמנא ליצלן. (פלא יועץ, ערך דיבור)
- (יא) אין להפסיק מתורתו אלא אם יהיה איזה צורך גדול להשיב מפני הכבוד, או לאפשרי מאיסורא. (צוואה מחיים, להגר"ח פאלאגי זצ"ל, סימן ב')
- (יב) אם גורם שאחרים יפסיקו וישמעו לקול הסיפור, וישיבו לו, עונשו כפול ומכופל, ונשא הצעיר עליו את כל עוונותם. (לשון החיד"א בפירושו ברית עולם על ספר חסידים, אות תתקמ"ד)

(יג) הלומד תורה והביאו לו שם של חולה שיתפלל עבורו, מותר לומר שהתורה שלומד תהיה לזכות החולה, ואין בזה משום מפסיק ממשנתו. (כבוד התורה, עמוד מ', סעיף כ"ט)

(יד) אין להכניס מכשיר טלפון סלולרי לבית המדרש, ובפרט לדבר בו באמצע הלימוד בדברים בטלים. (קובץ מבית לוי, ניסן תשנ"ח, גליון י"ב)

(טו) גם הכותב דברים בטלים באמצע לימודו, נענש בגחלי רתמים. (כבוד התורה, עמוד ל"ו, סעיף י"ז)

(טז) גם השומע דברים בטלים באמצע לימודו, מאכילין אותו גחלי רתמים. (בנין עולם, פרק כ', אות ה', ספר חוסן יהושע, מאמר א', פרק ה')

(יז) גם השומע דברי תורה, אין לו להפסיק משמיעתו לדברים בטלים. (כבוד התורה, עמוד ל"ז, סעיף כ"ב)

(יח) האיסור של "מפסיק ממשנתו" הוא אפילו אם מפסיק בדרך עראי. (עיין תוס' יו"ט על מסכת אבות, פ"ג, מ"ז, בד"ה מעלה)

(יט) אפילו מילה אחת אין להפסיק באמצע הלימוד. (כבוד התורה, עמוד ל"ו, סעיף ט"ז, עפ"י שו"ע הרב הלכות תלמוד תורה, פרק ד', סעיף י"א)

(כ) אם הוא צמא, מותר לו להפסיק מלימודו בשביל לשתות. (שו"ת לב חיים, ח"ג, סימן כ"ג)

(כא) אם באמצע לימודו קוראים לו להשלים מנין, אם אין להם אפשרות להשיג במקום אחר, יכול להפסיק מלימודו וללכת להשלים להם מנין. (שו"ת שבט הקהתי, ח"ב, סימן ל"ט)

(כב) עד כמה חייבים להיזהר אותם המבקשים דבר מה בבית המדרש, אפילו דבר קטן ביותר, כגון עט לכתוב, או לפרוט מטבע וכדו', שיזהרו להתבונן תחילה מי ברגע זה אינו לומד, ואליו לפנות, ולא לפנות למי שמזדמן לפניהם אף שלומד, ואם כולם לומדים, עדיף שיפנה למי שלומד לבדו, ולא יפנה לשנים הלומדים בחברותא, כי מוטב שיבטל אחד ולא שנים. וצריך להתבונן אם מותר לו על פי דין להפסיק האדם הלומד לצורך מבוקשו, וגם לא ניתן לדיחוי לאחר זמן. (ספר בנין עולם, פרק ב', אות ו')

(כג) שמע קול רעמים באמצע לימודו, פוסק ומברך. (כבוד התורה, עמוד מ', סעיף ל')

(כד) היה לפניו עשיית מצוה ותלמוד תורה, אם אפשר למצוה להיעשות על ידי אחרים, לא יפסיק תלמודו, ואם לאו, יעשה המצוה ויחזור לתורתו. (רמב"ם פ"ג מהלכות תלמוד תורה, הלכה ד')

(כה) ואם יכול לדחות עשיית המצוה עד סוף זמן הלימוד, לא יפסיק לעשותה בתוך זמן הלימוד. (כבוד התורה, עמודים מ'-מ"א, סעיף ל')

(כו) אם המצוה העוברת יכולה להיעשות על ידי אחרים, שאף הם לומדים באותו הזמן, מכל מקום יניח להם לעשותה, ואל יבטל מלימודו. (שו"ת שבט הקהתי, חלק א', סימן רס"ח)

(כז) ישתדל ללמוד במקום שלא יפסיקוהו ממשנתו. (עיין פסחים דף קי"ב ע"א)

(כח) מי שפוסק מדברי תורה לדבר דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה, ודינו עומד לעולם הבא. (זוהר ח"ג, פרשת שלח, דף קס"ב ע"א)

מ"ה) יש לומר בס"ד בדרך רמז, שהנה כתוב, "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה", וגו', (דברים י', י"ב). "מה", ר"ת (ובהיפוך) ה'מפסיק מ'משנתו", וזהו פירוש הפסוק: "מה" והיינו ה'מפסיק מ'משנתו ה' אלוקיך שואל מעמך "ליראה", היינו שתירא מלהפסיק סתם באמצע הלימוד. והבן היטב. (שם)

הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודך"

בהדי כבשי דרחמנא למה לך

בפרשתנו כתוב, ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. (שמות א', כ"ב)

בספר מרפסין איגרי בפרשתנו הקשו, וז"ל: במסכת סוטה (י"ב ע"א) שנינו: "תנא: עמרם גדול הדור היה. כיון שגור פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, אמר: לשוא אנו עמלין. עמד וגירש את אשתו. עמדו כולן וגירשו את נשותיהן".

קשה: במסכת ברכות (י', ע"א) מסופר, כי חזקיהו המלך לא רצה לשאת אשה ולקיים מצות פריה ורביה, משום שראה ברוח הקודש שעתידיים להוולד לו בנים בלתי הגונים, ועל כך אמר לו הנביא: "בהדי כבשי דרחמנא למה לך, מאי דמיפקדת איבעי לך למעבד". כלומר, שאסור לו לאדם לעשות חשבונות שמים, אלא עליו לקיים את המוטל עליו. כיצד, אם כן, עמרם, שהיה גדול הדור, עשה חשבונות שמים בתועלת מצות פריה ורביה באומרו "לשוא אנו עמלין", והלא אסור לעשות חשבונות שמים, ? עכ"ל.

והביאו שם ד' תירוצים, וכדלהלן:

א. תירץ שם אחי הגאון רבי אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א, וז"ל, במסכת יבמות (ס"ב, ע"א) מובאת דעתו של ר' יוחנן הסובר, שכאשר היו לו לאדם ילדים ומתו לא קיים מצוות פרו ורבו.

אם כן חששו של עמרם היה מוצדק, שהרי אם יומתו ילדיו בגזירת פרעה לא יקיים את מצוות פרו ורבו, ולכן הקדים וגירש את אשתו. אולם חששו של חזקיהו היה שבניו יהיו רשעים, במקרה זה הרי מקיים מצוות פרו ורבו, ומשום כך לא היתה כל הצדקה מלהימנע מקיום מצוות פרו ורבו. (וכן תירץ שם הרב אברהם חיון).

ב. תירוצ נוסף: מטרתה של מצות פרו ורבו היא להרבות את היקום וליישבו, למען לא יהיה תוהו, וכמאמר הפסוק (ישעיה מ"ה, י"ח): "לא תוהו בראה לשבת יצרה". וחזקיהו המלך רצה להימנע מיישוב העולם מפני שראה ברוח הקודש שעתידי להוולד ממנו מנשה. על כך אמר לו הנביא: "בהדי כבשי דרחמנא למה לך".

אך עמרם לא רצה להימנע מיישוב העולם, ורק לאחר שפרעה גזר "וכל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" סבר עמרם שאם בין כה יהרוג פרעה את הנולדים, אין טעם לעסוק ביישוב העולם.

ולכן, לאחר שעוררתו מרים בתו שעל ידי כך שישא אשה יתקיימו לכל הפחות הבנות, עמד והחזירה. (הרב יאיר

כט) מי שישב ללמוד, והייצר מפתיהו לדבר עם זה, ולהפסיק באמצע הלימוד, שזה עבירה גדולה, ולעיתים מאכילין אותו גחלי רתמים. (חגיגה דף י"ב ע"ב). או שהייצר מפתיהו לקצר זמן הלימוד, ולילך לכאן או לכאן, יחזק לבו בבטחון בה, הגם שלא אדבר ולא אלך, עם כל זה הקב"ה יעזור לי, ויגמור בעדי לכל טוב, ואז הקב"ה בוודאי יעזור לו ויגמור בעדו לכל טוב. (שומר אמונים, מאמר הבטחון והתחזקות, פרק כ')

ל) המפסיק ממשנתו לשיחת חולין, עובר בעשה דביטול תורה. (יומא, דף י"ט ע"ב, וברבינו חננאל שם) לא) החוסס פיו ולא דיבר דברים בטלים בלימודו, שכרו פי שנים מהלימוד גופא. (אור לציון, חלק המוסר, עמוד ל"ג) לב) אם פוסק ממשנתו לשיחה בטילה, והוא בבית המדרש, עובר על מצות עשה ומקדשי תיראו. (חפץ חיים, פתיחה, עשין ז')

לג) בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום טוב ויפה שלא להפסיק אפילו בין פרשה לפרשה. (מ"ב סימן רפ"ה ס"ק ו', ושער הציון, שם, ס"ק י"א)

לד) כשהגיע זמנו לקום מן הספר, מותר לו לקום אפילו שהוא באמצע הענין, דמעיקרא היה הלימוד עד הזמן שקבע לו ללמוד. (כבוד התורה, עמוד ל"ה, סעיף ט"ו)

לה) נכון שלא להפסיק אפילו מלימוד ללימוד, אם לא לצורך גדול. (אהבת חסד, לחפץ חיים זצ"ל, בסוף הספר, בשם "מרגניתא טבא" לרבינו יהונתן)

לו) הקורא תהילים יכול אפילו להתחיל לשאול בשלום חבירו באמצע הקריאה, אבל לא יפסיק סתם באמצע הקריאה, דתהילים הם גם דברי תורה. (ביאור הלכה, סימן תכ"ב, סעיף ד', בד"ה אבל בענין, כבוד התורה, עמוד מ"ד, סעיף מ"א, ובהערה 46)

לז) אמרו לו שנראה הקשת בחוץ, אין לו להפסיק מלימודו ולצאת החוצה. (מקור חיים, לבעל החוות יאיר, סימן רכ"ט) לח) אפילו בשעה שהוא עוסק בתורה, צריך לעמוד מפני רבו. (שו"ע יור"ד סימן רמ"ד, סעיף י"א)

לט) צריך לעמוד לפני ספר תורה אפילו בשעה שעוסק בתורה. (פתחי תשובה, יור"ד, סימן רפ"ב, ס"ק ג')

מ) יזהר שלא יתנמנם באמצע לימודו, דמשכח תלמודו. (עיין סנהדרין, דף ע"א ע"א)

מא) אם הולך בדרך ויודע שיצטרך להפסיק מלימודו, מכל מקום אל ימנע מלהתחיל בלימוד, וילמד כמה שיוכל. (כבוד התורה, עמוד מ"ה, סעיף מ"ד)

מב) המניח תפילין דרבינו תם, וקורא קריאת שמע בלי ברכות שלפניה ולאחריה, ראוי להחמיר שלא להפסיק בשיחה בטילה, אבל מותר להפסיק מפני הכבוד. (שו"ת פנים מאירות, חלק א', סימן ס"ז)

מג) יחיד שעוסק בתורה ושומע מציבור שמתפללים י"ג מידות, יפסיק ויענה עמו, אבל כשלומדים ברבים מסתבר שאין להם להפסיק לענות י"ג מידות. (שו"ת אג"מ, או"ח, ח"ג, סימן פ"ט)

מד) אם מפסיק באמצע פסוק, לדברים בטלים, עובר בשני איסורים. א. המפסיק ממשנתו. ב. שאין להפסיק באמצע פסוק, וכדאיתא בגמרא מגילה (דף כ"ב ע"א) "כל פסוקא דלא פסקיה משה, אנן לא פסקינן ליה". (גם אני אודך)

ידידיה פחה, הגאון רבי משה סאקס, הרב משה חיון, הרב אריאל קוקיס. הרב בנימין חיון).

ג. תירוץ נוסף: במסכת יבמות (ס"א, ע"ב) מובאת שיטת בית הלל הסוברים שכאשר נולדו לאדם בן ובת קיים בכך את מצוות פרו ורבו.

אם כן עמרם שכבר קיים מצוות פרו ורבו בלידת אהרון ומרים, יכל לגרש את אשתו בעקבות גזירת פרעה. מה שאין כן חזקיהו נמנע כליל מקיום מצוות פרו ורבו עקב החשש שבניו יהיו רשעים. (הרב אשר מן).

ד. תירוץ נוסף: קודם מתן תורה לא נצטוו בני ישראל על המצוות, מלבד שבעת מצוות בני נח שעליהם היו מצווים גם קודם מתן תורה. וגדולי האומה שקיימו את המצוות באותה העת, היו בגדר של "אינו מצווה ועושה". ונמצא כי גם על מצות פרו ורבו לא נצטוו עדיין באותו הזמן. לעומת זאת על איסור רציחה נצטוו כולם, כחלק משבעת המצוות שנצטוו בני נח.

משום כך, כשעמדה בפני עמרם הברירה, האם להמשיך ולעסוק במצות פרו ורבו שבה אינו מחויב, או שמא עדיף להימנע ממצות פרו ורבו, ובכך למנוע את הריגת ילדי ישראל על ידי המצרים. חשש עמרם שאם לא ינהג כן, אולי ייחשב בחשבונות שמים כמי "שסייע" בעקיפין למעשי המצרים, והרי על איסור רציחה נצטוו כבר באותה השעה. בסופו של דבר טעם זה הכריע, ולכן סבר עמרם שראוי באותה העת להימנע מקיום מצות פרו ורבו.

אולם, חזקיהו המלך נמנע מקיום המצוה שהיה חייב בה מהתורה, בגלל חשבונות שמים. ועל כן לא הסכים עמו הנביא. (הרב יחזקאל שיינפלד). ע"כ מספר מרפסין איגרי פרשת שמות.

ה. ולענ"ד י"ל בס"ד שעל עמרם לא היה טענה, כיון שהוא ראה "עתה" בפועל כבר הגזירה של פרעה של "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", ולכן צדק בזה שגירש את אשתו, ומשא"כ חזקיהו לא ראה "עתה" בפועל שהיה לו בנים שאינם הגונים, אלא ראה "שעתיד" להיות כך, ועל העתיד שייך לומר יותר "בהדי דכבשי דרחמנא למה לך", כי אולי ישתנה הענין בעתיד על ידי תפילה. ודו"ק היטב.

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א מבשרת ציון

שמות

"ובאו האובדים"

הרב בוגיד סעדון זצ"ל, רב העדה הגרבאית בפריז, היה מספר משל, פעם התווכחו שרי השמש והרוח מי יותר חזק, עבר לפנייהם איש נוסע על סוס עטוף באדרתו, אמר שר הרוח, עתה אראך את כוחי, מיד נשב הרוח, אך האיש אשר ראה את חוזק הרוח, מיד התעטף באדרתו, וסגר את כפתוריה, והמשיך בדרכו. ענה שר השמש, עתה אראך כוחי, לא בכח, אלא בנחת אסיר מעליו בגדיו, מיד הוציאה השמש את קרניה וקפחה על ראשו, ומרוב החום הסיר בגדיו מעליו.

והיה מוסיף הרב ואומר, כך עם ישראל, כל זמן שהתנגדו האומות להם בכח, לא הועילו מאומה, כי עם ישראל הוסיפו להתעטף ברוח התורה והמצוות, אך ברגע שהתקרבו אליהם האומות באהבה וחיבה, מיד הסירו מעליהם את הדת. ועל כך אמר שלמה המלך בשיר השירים "אל תראוני שאני שחרחרת שזפתני השמש", אומר עם ישראל כמתנצל, אל תראוני שאני שחורה במעשי מן העבירות, כי זה בא מריבוי השמש אשר האירו לי בני האומות, "בני אימי ניחרו בי", ועל ידי זה עזבתי את הכרם של אבותי והפסקתי לשמור תורה ומצוות, "שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי". (מגיד חדשות חלק ח' עמ' פ"ג).

וכך עם ישראל במצרים, כל זמן שהיו השבטים בחיים, היו עם ישראל שומרים על זהותם, ומקיימים תורה ומצוות, והובדלו מן המצרים בדרכם ומעשיהם, בישבם בנפרד בארץ גושן. והיו השבטים משפיעים על העם לבל יחקו את מעשי המצרים. אך מיד עם פטירת השבטים, אט אט החל העם להתקרב לתרבות המצרית. (ראה מדרש הגדול, ספורנו ואור החיים הקדוש). ובמדרש ילקוט שמעוני, על הפסוק "ותמלא הארץ אותם", מובא שעם ישראל היו הולכים לתאטרון ולקרס יחד עם המצרים, והם התמלאו מעם ישראל.

ומיד לאחר שהחל השעבוד לפתע, שב העם אל מקורותיו ואל צור מחצבתו. ומיד צועקים אל ה', "וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים" (פרק ב' פסוק כ"ה), ומבאר בספר הכתב והקבלה, שהקב"ה ראה שבני ישראל נתנו לבם לדעת את ה'.

ועל אותה העת התנבא הנביא ישעיה בהפטרה הנקראת בשבת זו ולפי חלק ממנהגי ישראל, "הבאים ירש יעקב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה" (פרק כ"ז פסוק ו'), וביאר בספר מעם לועז (שם) אף על פי שבאו למצרים בהיותם בני יעקב, ושרשו את מעשיהם, דהיינו עקרו את כל הנטיעות, עד שנשאר רק שורש, ועזבו את זהותם היהודית, ומעשיהם הטובים, ונהו אחר היצר הרע, בכל זאת "יציץ ופרח ישראל", הנטיעות הללו, לא נעקרו, כי מיד לאחר מכן צץ ופרח עם ישראל שם במצרים, ומלא את כל פני תבל תנובה בפירות טובים.

ועוד הוסיף המלבי"ם לבאר, הבאים ירש, דימה את עם ישראל, אחרי הגלויות וההרג אשר עברו עליהם, לכרם שחרב כולו, ולא נשאר ממנו רק השורש, והשורש הזה יציץ ופרח והתרבה כל כך עד שמלאו פני תבל תנובה, ויהי לכרם חמר גדול, אשר עליו יושר השר הזה.

ומוסיף הנביא ואומר "ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו בהר הקדש בירושלים". גם אותם גולים אשר הגיעו לאשור, והנדחים, אשר נשכחו במצרים, גם הם יגיעו לירושלים. וביארו רבים מהמפרשים, גם היהודים שאבדו את דרכם ממנהגי אשור, או דרכם נדחה מארץ מצרים, גם הם עתידים לשוב בתשובה ולהיות קדושים בקדושת הר הקדוש בירושלים.

גם אם ראית בן או בת תועים שעזבו את הדת, גם אם ראית יהודים שאבדו את הדרך, יש להם עוד תקוה "ושבו בנים לגבולם"!

מדור מכתבים למערכת

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א
מבשרת ציון.

בעזה"י שלהי טבת התשע"ד

כבוד ידידנו הנכבד והנעלה, לשם טוב ותהילה,
הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, מעיה"ת בני ברק ת"ו.
רוב שלום טובה וברכה,

נשאלו נשאלתי על ידי כת"ר, מדוע מסיימים לעולה השני, בפרשת
שמות בשני בחמישי ובמנחה של שבת, בפסוק "ויקוצו מפני בני
ישראל", והלא זה פסוק עם משמעות שלילית, ומקפידים לסיים
בדבר טוב.

הנה המעיין בפירושי רבותינו יראה שאין מדובר רע על עם ישראל
כלל, כי רש"י פירש, שהמצרים קצו בחייהם של עצמם, כשהיו
מזכירים שם ישראל. וכן בספר מנחה בלולה ביאר שהמצרים היו
מקיצים בלילה מפני טרדת מחשבותיהם על ישראל. ועו"ש. ולפי"ז לא
מיירי כלל ברעת ישראל, אלא ברעת המצרים.

ועוד נלענ"ד שפסוק זה הוא בעל משמעות טובה, על פי המובא
במדרש ילקוט שמעוני, על הפסוק "ותמלא הארץ אותם", שעם
ישראל היו הולכים לתיאטרון ולקרקס יחד עם המצרים, והם
התמלאו מעם ישראל. ועו"ש. ומה שקצו המצרים מעם ישראל
והתרחקו מהם, זו ברכה בעבור ישראל, כי על ידי כך לא למדו ישראל
ממעשי המצרים, ולא באו ליד התבוללות.

ואל עלום, יברך את עמו בשלום, וירב עושרנו כספיר ויהלום, ובשוב
ה' ציון היינו כחלום, עבד לאל אדון, כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א

הרה"ג אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א
ברוקלין ניו יורק.

בס"ד

גודל מעלת עניית אמון שעל ידי כן זוכים האבות לעולם הבא
לכבוד המערכת הי"ו.

ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי ארד אל
בני אבלי שאלה ויבך אתו אביו (בראשית לז, לה). לכאורה קשה, א
דיעקב אבינו כשבא למצרים, וכתוב (בראשית מו, כז) קל הנפש לבית
יעקב הנבא מצי"מה שבעים, ובאותה שעה איני יודע אם כבר היו לו
כל השבעים נפשות, אבל עכ"פ כבר היו לו מספר גדול של בניו ובנותיו
ונכדיו, והיכי תימצי אשר שום אחד מהם לא היה יכול לנחמו.

ב) מצינו אצל אהרן שנעדרו אצלו ב' בנים נדב ואביהוא, כתיב
(ויקרא י, ג) וידום אהרן, שקיבלו באהבה, ופירש"י שם שקבל שחר
על שתיקתו, ומה שחר קבל, שנתייחד עמו הדיבור, שנאמר לו לבדו
פרשת שתוי יין. ויש לעיין למה יעקב אבינו היה בצער כל כך, ולא
קיבלו באהבה.

ג) למה כתיב הלשון "וימאן" להתנחם, והלא כמה לשונות היה
יכול להיכתב, וכגון ולא "רצה" להתנחם ולא "אבה" להתנחם, או לא
נכנסו לאזניו, או לא קיבל תנחומין, וכדומה, ולמה כתיב דייקא
הלשון "וימאן" להתנחם.

ויש לתרץ הכל על פי מה שכבר חידשנו בטעם הדבר למה אהב
יעקב את יוסף דווקא יותר מכל הבניו, וגם מהו הכוונה באומר 'כי
בן זקונים הוא לו' [וכבר אמרנו כמה אופנים, הלא הם כתובים
בספרינו "אבן יקרה", ומשם תדרשנו], ובתרגום אונקלוס פירש
(והביאו רש"י ז"ל): וישראל רחיס ית יוסף מכל בנוהי ארי בר חיים
הוא ליה. ואמרנו כי תיבות בן' זקונים' הוא' הוא סופי תיבות "אמן",
ובא ללמדנו שיעקב אבינו אהב את יוסף יותר מכל בניו מפני שהוא
היה נוהר לענות אמון על כל ברכה וברכה, והרי אמרו חז"ל (שבת
קט: זזה"ק ח"ג ברע"מ) כל העונה אמון יהא שמייה רבה מברך בכל
כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, ואמרו (שבת קי"ט: זזה"א
לה: וע' ילקוט תהלים רמז תשמא) כל העונה אמון בכל כחו פותחין לו
שערי גן עדן. גם מובא ברמ"א (או"ח סימן קכ"ד סעיף ז') בשם הכל
בו, וזה לשונו: וילמד בניו הקטנים שיענו אמון, כי מיד שהתינוק
עונה: אמון, יש לו חלק לעולם הבא.

וממילא מתורץ בזה כל הדקדוקים שדקדקנו למעלה, כי תיבת
"וימאן", נוטריקון "וי אמון", והיינו שנצטער אותו זקן יעקב אבינו
ע"ה על שנעדר ממנו בנו יוסף שהיה נוהר כל כך לענות אמון, ויאמר כי

ארד על בני אבלי שאולה, שאין לי עוד מי שיענה "אמן" בזהירות
יתירה כל כך כמו שיוסף היה עונה.

ובזה יש לומר עוד לפרש מה שאמרו חז"ל "כל מה שאירע ליעקב
אירע ליוסף" [וכבר אמרנו כמה אופנים, הלא הם כתובים בספרינו "אבן
יקרה", ומשם תדרשנו], היינו שבזכות שאמר יעקב אבינו ע"ה "וימאן"
להתנחם, ובזכות האמנים שענה יוסף הצדיק, בזה זכה לומר "וימאן"
וילקח אל אשת אדניו וגו', ובכח האמן הוא שניצול מאשת פוטיפר, בא
וראה כמה גדול כחה של אמון.

כל זה חידשנו בשבת קודש פרשת וישב תשע"ד, והוא הפלא
ופלא.

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

הרה"ג אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א
ברוקלין ניו יורק.

בס"ד

מאמר נפלא בענין עניית אמון

לכבוד המערכת מריח ניחוח הי"ו

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו' (מז, כח). בשיעור
דברי חיים של כ"ק מרן אדמו"ר מבאבוב שליט"א, בצפרא דשבתא
פרשת ויחי תשע"ד לפ"ק, אמר בשם רבינו בחיי (פרי חיי שרה) כי
תיבת ויחי בגימטריא ב' פעמים שבע עשרה דהיינו טוב. [וע"ע בספר
משמרת איתמר (פרי חיי שרה ופרי ויחי) רמז אחר לזה].

ועל פי זה נתחדש לי טוב טעם, בהקדם דברי זקנינו זצ"ל בספרו
מגלה עמוקות עה"ת (פרשת וישב בפסוק והנה אנחנו מאלמים
אלומים, אופן ל"ה) שהביא בשם הנכפי יונה (חלק שני על ענין עניית
אמן) על פסוק (תהלים פג, יז) מליא פניהם קלוין ס"ית אמון, וכתב
המגלה עמוקות שע"י עניית אמון משתיקין כל הכוחות המקטריגין,
ושיוסף הוא סוד אמון כמבואר בן' זקנים' הוא' ס"ית אמון, שמוזה
הטעם היי יעקב בן צ"א שנים כשנולד יוסף [=דצ"א בגימטריא אמון]
וכו, עיי"ש שהארק"ף.

ועל פי הדברים האלה דבן' זקונים' הוא' לו ס"ית אמון, כי האמן
משתיק כל המקטריגים כנ"ל, יש לפרש הקרא דויחי יעקב, כי התורה
מרמז לנו "ויחי" יעקב, היינו שכל החיות של יעקב שחי בעוה"ז היה רק
שבע עשרה שנים ב' פעמים, פעם אחת היה "אלה תולדות יעקב יוסף בן
שבע עשרה שנה", ופעם השניה היה בארץ מצרים שבע עשרה
שנה יחד עם יוסף הצדיק, כי זה היה כל החיות שלו, לשמוע אותו איך
שעונה אמון כראוי וכנכון בכל כוחו וכוונתו ומחשבתו, ועי"ז הוא חי בזה
ובבא.

ובכן ראוי לכל איש ישראל להדר ולדקדק לענות אמון ככל היותר,
כי בזה משברים כח הסטרא אחרא והמקטריגים וכל השונאים שלנו,
ולכן המלאכים השחורים בעולם העליון, וממילא יכולים לבוא אל
המליצי יושר והסנגורים להלץ יושר בעדנו, ולנהלנו על המקום
הנכון בזה ובבא, וזה הוא הכפל ב' פעמים טוב, להורות כי ב' פעמים
היי"ז שנה שחי עם יוסף היה בטוח בזה ובבא לכל טוב, אמון ואמן.
כל זה חידשתי בשבת קודש פרשת ויחי תשע"ד, והוא הפלא
ופלא.

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

הרה"ג ליאור אשד שליט"א
כולל מר"צ

מבשרת ציון.

לכבוד הרב רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא שליט"א
שלום וברכה וכט"ס!

⁹ אופן ל"ה. איתא בכנפי יונה חלק שני על ענין עניית אמון על פסוק
(תהלים פג, יז) מליא פניהם קלוין ס"ית אמון ע"ש, בשעת עניית אמון
ממשיכין ישראל הארה מאריך אנפין, שכן א"מ"ן" הוא איל מילך
ניאמן דייקא אל הלא כזה אל"ף למ"ד בגי' הפנים, והאריך שם
כשאינו עונה אמון אזי נעשה אלם.

וזה נרמז מאלמים אלמים, שמשתיקין כל הכוחות המקטריגין,
ומקשרין קשרי המרכבה בעניית אמון, קמה אלמתי דייקא, שכן יוסף
הוא סוד אמון כמבואר בן' זקנים' הוא' ס"ית אמון, שמוזה הטעם היי
יעקב בן צ"א שנים כשנולד יוסף, וזה סימן בן צ"א שנה היי יעקב
כשאמר לו הקב"ה צא מן בית לבן, "וגם נצבה" לפי שבמדתו שם
חיבר וקישר כל הספירות, עכ"ל.

סיפר לי הרב כפיר דדון שליטי"א, שמרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, לפני שהיה הולך לישון היה קורא בספר מרי"ח ניחוח, וזכות גדולה היא לכבודו!!! ועל כך נאמר לו יישר כח וחזק וברוך! ה' עמך גבור החיל, כל אשר תעשה תצליח לאורך ימים ושנות חיים.

כל טוב
ליאור אשד

ספר חדש "שהרבי יחי"ך"

ב"ה

בעוד מספר חודשים יוצא לאור הספר המיוחד "שהרבי יחי"ך", של חנוך שחר מעיר הקודש צפת ת"ו, המכיל תכנים איכותיים מתוך השיעורים וההתוועדויות המרתקים של המשפיע הנודע ראובן דונין ע"ה

מי שמעוניין לקבל הקדשה מכובדת ביותר שתופיע בספר לעילוי נשמת, לרפואת או לזכות תמורת תרומה אדיבה שתעזור באיסוף החומרים הרבים ואיסוף מידע נרחב מאנשים (יש הרבה אנשים שזוכרים תוכן מיוחד ביותר מההתוועדויות וצריך לחפש אותם ולהתוועד! איתם וגם יש אנשים שכתבו ויש אנשים שהקליטו ואת כל זה צריך לאסוף ולסדר על מנת להוציא לאור בספר המיוחד) וכל זה דורשה השקעה רבה, התרומה שלכם תעזור לנו במימון הפרויקט המיוחד הזה

כל מי שמעוניין בהקדשה מוזמן לפנות אלי: 054-3940010 (972-543940010) יעקב קם, ניתן להתקשר או לשלוח הודעה בוואצטאפ או ב SMS או לשלוח אימייל ל jacobkov@gmail.com

בתור מתנה אני מעניק לכם מספר סיפורים אותנטיים אודות ראובן דונין:

הרבי רוצה את כולם

התוועדות ב' אייר תש"א - ר' ראובן סיפר על אברך מסוים, שאומנם קיבל חינוך חסידי ומתפלל 'בעבודה' אבל... "וככה היה מגיע עד הצהריים, עד אחרי הצהריים, ואז היה נעמד, מרביץ איזה מין זמזום, וגומר את התפילה בכמה דקות. אבל לא יכול היה על הבוקר - להתפטר מזה.

... מה נגיד? צריך את הדבר הזה - שיהיה לך עול. [אבל] אל תשחק אותה על חשבון הרבי והחסידות, נכון שהמשפחה צריכה לעזור [לך], כדי שאתה תוכל ללכת ללמוד, ללכת להתפלל, ... אבל אתה, צריך להיות גבר... ולקום לפני כולם, ולסדר דברים בבית כדי להוריד עומס מהאישה. כי הרבי רוצה את כל המשפחה, הרבי לא רוצה רק אותך. שאתה תהיה חסיד שלו, הוא רוצה את כל המשפחה. וזה התפקיד של ראש המשפחה, לדאוג שכל גובה המשפחה, יהיה של הרבי.

אז זה יכול להיות רק בהנהגה נכונה."

(תמליל מקלטת באדיבות מכון 'קול מבשר')

לחוש את השני

קרה שבזמן שעמדת עם ר' ראובן, ניגש אלי ידיד שלי. שאלתי אותו לשלומו והוא ענה: "לא טוב".

אני ישר, בפרץ של 'הבנה חסידית' אומר לו: "חס ושלו, מה זאת אומרת לא טוב, צריך להגיד ברוך השם"

ר' ראובן הביט בי והחל לזעוק: "הרי הוא אמר לך [לא טוב] לו, מה פתאום אתה אומר לו ברוך ה'?... למען השם, תרגיש את אחיך, תחוש אותו, זו אהבת ישראל".

יעקב קם
054-3940010

ריחמ"א ס"ט

עורך ומחבר גליון מריח ניחוח
עפולה.

שלום עליכם ידידי היקר הר"ג מרדכי אלמקייס שליטי"א האם תוכלו לשאול את הרב ר.ד. שליטי"א בבקשה האם אדם יכול לעשות גלגולי שלג ולכוין על חברו שחטא ח"ו עם גויה האם זה יועיל לו.

תודה רבה ריחמ"א

תשובה להנ"ל

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליטי"א
מח"ס וכתוב מרדכי
נתיבות.

אשאל את הרב ר.ד. שליטי"א את זה בל"נ. פעם שאלתי אותו שאלה דומה כמדומני שזה אתם שאלתם אם אפשר לכוון על אדם בברכת מקבץ נדחי עמו ישראל. והוא אמר שאפשר לכוין וזה יועיל לו להרהורי תשובה ואם הוא משורשו אפשר שיועיל לו גם לכפרה קצת.

כל טוב
מרדכי אלמקייס

הרה"ג יצחק גבריאל מימראן שליטי"א ירושלים.

באשר לשאלה שהיה חותם רבי יוסף משאש זצ"ל "עבד אל דוק וחוג אשש", לא רק רבי יוסף משאש היה חותם כך, אלא גם הגאון רבי שלום משאש זצ"ל בספריו והסכמותיו היה חותם כך, ובאחד מספריהם של הרבנים הנ"ל [כמדומני אוצר המכתבים] כתבו את פירוש חתימתם, וראה בספר "במעגלי צדק" להרב נסים דיין שליטי"א מבני ברק מה שכתב על זה.

כל טוב
יצחק גבריאל מימראן

עוד בענין הנ"ל

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליטי"א מח"ס וכתוב מרדכי נתיבות.

ייש"כ על הגליון הנפלא.

מה ששאל כת"ר בעמוד האחרון על חתימתו של מרן הגר"י משאש זצ"ל. הוא עצמו נשאל בזה באוצר המכתבים וענה על זה. כעת אין הספרים בהישג ידי (באחד הקרטונים הרבים). אבל מסתמא הרב דדון שליטי"א יוכל למצוא לו את מקומו מהר.

המאמרים החדשים מתלמידו של הרב עוזיאל ומהרב לאו ממש מרתקים. עוד לא קראתי הכל. אבל אשב עליהם בימים הקרובים בע"ה. חזק וברוך. שבוע נפלא.

כל טוב
מרדכי אלמקייס

ריחמ"א ס"ט

עורך ומחבר גליון מריח ניחוח

עפולה.

בס"ד

לכבוד ידידי היקר והנעלה לשם ולתהלה רבי ... שליטי"א שלום וברכה וכט"ס שלומכן ישגא לעד אכ"י"ר!

אחדשכתה"ט כנאה וכיאה באהבה רבה ואהבת עולם!

שמחתי מאוד לדבר עם כת"ר היה לי ממש לעונג בפרט החידושים הנפלאים שכל פעם מעלה במצודתו ממש מחייה את הנשמה וברוכים תהיו.

ויהי רצון שתזכו לחדש עוד הרבה בתורה הקדושה ולהידבק בחי העולמים בנחת ושמחות לעד, מתוך בריאות טובה ונהורא מעליא אכ"י"ר.

בטוחני שתכף ומיד תהיה לכם תשועת עולמים בכל מכל כל בכל המצטרך לכם ולבכל בני בתיכם, ואל ידאג לבבו על מה שעובר כי כן היא הדרך של כל מי שרוצה להידבק בה' יתברך הוא עובר עידן ועידנים והרבה נסיונות וקשיים ובתחילה והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגא מאוד. אל דאגה כן היא דרך העולם שמי שעוסק בעניני הסוד בפרט שהוא ממחצדי חקלא היצה"ר מתגרה בו מאוד אבל תמיד יש לזכור שאין הוא ישות בפני עצמו ואינו כלום כי יש בורא לעולם וצריך לצעוק לצרות וליצה"ר הרעה יש בורא לעולם ושום דבר לא יזיז אותי מהדבקות בו גם כשקשה מאוד איני מתייאש מלהדבק בך אבא יקר ואהוב גם שיש הסתר פנים גם שחושך יכסה ארץ וערפל לאומים יודע אני שבקרוב ממש ועליך יזרח ה'. על כן המשך בלימודך ובכתיבת חידושי התורה כי רק חייך ואין לנו שום דבר בעולם חוץ מהתורה הקדושה וישראל ואורייתא וקודשא בריך הוא חד אינון.

אוהב ומעריך ומאוד את כל המסירות והדבקות שלך למטרה ולהתחדשות התורה. ולרצון כל הזמן להשפיע רק טוב לעם ישראל.

תלמידו והשותף מבארו
רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא
עפולה.

כל מי שמעוניין לתרום להדפסת ספר תורני חשוב

נא ליצור קשר בטלפון 0527161964

תזכו למצוות כל טוב אשרי מזכי הרבים